

Specijalno izvješće
o stanju u prostorijama za zadržavanje
u pojedinim policijskim upravama
u Bosni i Hercegovini

***Specijalno izvješće o stanju u prostorijama za
zadržavanje u pojedinim policijskim upravama u
Bosni i Hercegovini***

Banja Luka, ožujak 2019. godine

Autori Izvješća

Ombudsmani:

- Nives Jukić
- Prof. dr. Ljubinko Mitrović
- Dr. Jasminka Džumhur

Radna skupina:

- Prof. dr. Ljubinko Mitrović, koordinator Radne skupine
- Dejana Kozomara, stručna savjetnica u Odjelu za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode
- Lamija Sivić-Hodžić, stručna savjetnica u Odjelu za praćenje ostvarivanja prava djece
- Fatima Račić, stručna suradnica u Odjelu za praćenje ostvarivanja građanskih i političkih prava
- Miroslav Milovuk, stručni suradnik u Odjelu za praćenje ostvarivanja građanskih i političkih prava
- Gorica Ilić, suradnica na Projektu jačanja kapaciteta Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cilju implementiranja mandata Preventivnog mehanizma u Bosni i Hercegovini
- Fatima Aganbegović-Fifić, suradnica na Projektu jačanja kapaciteta Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cilju implementiranja mandata Preventivnog mehanizma u Bosni i Hercegovini
- Nataša Lazović, suradnica na Projektu jačanja kapaciteta Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cilju implementiranja mandata Preventivnog mehanizma u Bosni i Hercegovini

Tehnička potpora:

- Dragan Perić, šef Odjela za informacijske tehnologije

SADRŽAJ

I UVOD.....	5
II METODOLOGIJA	7
III PRAVNI OKVIR	8
3.1. Međunarodni standardi	8
3.1.1. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima	8
3.1.2. Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka	8
3.1.3. Opcioni protokol uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka (OPCAT)	8
3.1.4. Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama	9
3.1.5. Europska zatvorska pravila	9
3.1.6. Konvencija o zaštiti pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka	10
3.2. Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine	10
3.2.1. Ustavno određenje	10
3.2.2. Zakonodavno određenje.....	10
IV INSTITUCIONALNI MEHANIZMI.....	16
4.1. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske.....	16
4.1.1. Policijska uprava Banja Luka	17
4.1.2. Policijska uprava Prijedor	20
4.1.3. Policijska uprava Doboju	22
4.1.4. Policijska uprava Bijeljina	24
4.2. Ministarstvo unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine	26
4.2.1. II policijska uprava Sarajevo	28
4.2.2. Policijska uprava Travnik	30
4.2.3. Policijska uprava Tuzla.....	32
4.2.4. Policijska uprava Zenica	34
4.2.5. Policijska uprava Mostar.....	36
4.3. Policijska uprava Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.....	38
V ZAKLJUČNA RAZMATRANJA.....	41
VI GENERALNE PREPORUKE OMBUDSMANA BOSNE I HERCEGOVINE	43
Aneks I – Raspored obavljenih posjeta i sastanaka	44
Aneks II – Organizaciona šema Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske.....	46
Aneks III – Organizaciona šema Policijske uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	47
Aneks IV – Organizaciona šema Uprave policije Zeničko-dobojskog kantona	48
Aneks V – Organizaciona šema Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	49
Aneks VI – Organizaciona šema policijskih uprava Kantona Sarajevo	50
Aneks VII – Organizaciona šema Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona ..	50
Aneks VIII – Organizaciona šema policijskih uprava Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna	50

I UVOD

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je neovisna institucija, uspostavljena s ciljem promoviranja dobre uprave i vladavine prava i sloboda fizičkih i pravnih osoba, kako je garantirano Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku Ustava. Institucija ombudsmana nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njezinih entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Institucija postupa u okviru ustava, zakona, drugih propisa i općih akata, kao i ratificiranih međunarodnih ugovora i općeprihvaćenih pravila i standarda međunarodnog prava¹.

Kao potpisnica UN Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka Bosna i Hercegovina je 2008. godine ratificirala Opcioni protokol uz Konvenciju (u daljem tekstu: OPCAT), čiji je *neposredni cilj da uspostavi sustav redovitih posjeta mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode od strane neovisnih međunarodnih i domaćih tijela, radi prevencije torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka*².

Opcioni protokol uz Konvenciju predviđa da sve države potpisnice uspostave mehanizme za prevenciju torture, koji će redovitim posjetima ustanovama u kojima se nalaze osobe lišene slobode djelovati preventivno u cilju poboljšanja njihovog tretmana i uvjeta u kojima se te osobe nalaze. Svrha posjeta je da se omogući zaštita ovih osoba od torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka.

U Bosni i Hercegovini još uvijek nije uspostavljen preventivni mehanizam, međutim kroz Projekt jačanja kapaciteta Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cilju implementiranja mandata Preventivnog mehanizma u Bosni i Hercegovini, izvršena je odgovarajuća obuka o mandatu i funkcioniranju preventivnog mehanizma, te su na taj način stvoreni preduvjeti da Institucija ombudsmana preuzme ulogu ovog mehanizma. Projekt se sprovodi u suradnji sa Ombudsmanom Republike Bugarske, uz potporu Veleposlanstva Republike Bugarske. Također, bitno je naglasiti da je u proceduri izmjena Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zahvaljujući kojoj bi se uspostavio Preventivni mehanizam, odnosno stvorio zakonski okvir za realiziranje obveza koje proizilaze iz navedene Konvencije i kojima bi se uredila specifičnost materije koja je regulirana Opcionim Protokolom uz UN Konvenciju protiv torture.

Posjeti mjestima na kojima se nalaze osobe kojima je na bilo koji način ograničena sloboda kretanja predstavljaju djelotvoran način da se izvrši prevencija i suzbijanje torture. Mjesta gdje se zadržavaju osobe lišene slobode, zbog svog karaktera, predstavljaju pogodna mjesta za vršenje torture, te je redovit monitoring ovih mjesta, odnosno javno predstavljanje zatečenog stanja preduvjet za prevenciju torture i drugih pojava oblika ponižavajućih postupanja prema ovim osobama.

U svrhu provjere i utvrđivanja stanja, Ombudsmani Bosne i Hercegovine su odlučili da izvrše posjet većim policijskim upravama u Bosni i Hercegovini, te na osnovu razgovora sa

---

¹ Članak 1 Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

² Članak 1 OPCAT-a

rukovodstvom, uvida u dokumentaciju, kao i neposrednog opažanja prostorija za zadržavanje osoba konstatiraju zatečeno stanje. Ovom prigodom izvršeni su posjeti policijskim upravama u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske (Policijska uprava Banja Luka, Policijska uprava Prijedor, Policijska uprava Doboj i Policijska uprava Bijeljina), zatim Ministarstva unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, te kantonalna ministarstva unutarnjih poslova (Policijska uprava Sarajevo, Policijska uprava Zenica, Policijska uprava Mostar, Policijska uprava Travnik i Policijska uprava Tuzla) i Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Cilj posjeta bio je upoznavanje rukovoditelja policijsko-sigurnosnih agencija i ostalih službenih osoba sa mandatom Preventivnog mehanizma čije se uspostavljanje u okviru Institucije ombudsmana očekuje u narednom periodu, nakon stvaranja potrebnog zakonskog okvira. Prigodom posjeta obavljen je razgovor sa službenim osobama, izvršen je pregled prostorija u kojima se smještaju osobe lišene slobode, kao i uvid u nasumične predmete kako bi se utvrdilo da li se osobama lišenim slobode izdaje sva potrebna dokumentacija, odnosno da li je ispoštovana propisana procedura prigodom lišenja slobode i zadržavanja osobe.

II METODOLOGIJA

Izrada Specijalnog izvješća je zasnovana na principu monitoringa stanja, što uključuje analizu relevantnog pravnog okvira i analizu stanja na terenu. U tom smislu:

1. Analiza relevantnog pravnog okvira, obuhvaća analizu međunarodnih standarda i domaćeg zakonodavstva u ovoj pravnoj oblasti;
2. Analiza stanja na terenu, obavljena je tijekom listopada i studenog 2018. godine³ i obuhvaćala je posjete policijskim upravama – postajama u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Posjeti su koncipirani na način da je prvenstveno obavljen razgovor sa rukovodstvom uprave - postaje i policijskim službenicima, a zatim izvršen uvid u dokumentaciju i prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode.

Analiza pravnog okvira obuhvatila je analizu međunarodnih standarda u ovoj oblasti, odnosno Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima⁴, Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka⁵ i Opcionog protokola uz Konvenciju⁶ Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama⁷, Europskih zatvorskih pravila⁸. U okviru domaćeg zakonodavstva analizirani su krivični zakoni, zakoni o javnom redu i miru, zakoni o prekršajima i zakoni o sigurnosti prometa na putovima u Bosni i Hercegovini, odnosno njezinim entitetima i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

Svi posjeti su bili najavljeni i o aktivnostima Ombudsmana Bosne i Hercegovine su, pored rukovoditelja policijskih uprava, obaviještena i nadležna ministarstva. Razgovori su obavljeni na osnovu unaprijed pripremljene metodologije, odnosno razrađenih upitnika.

Preliminarni tekst Specijalnog izvješća o stanju u prostorijama za zadržavanje u pojedinim policijskim upravama u Bosni i Hercegovini dostavljen je svim policijskim upravama koje su predstavnici Institucije ombudsmana posjetili, a dostavljeni komentari su uvršteni u tekst Izvješća.

---

³ Annex 1

⁴ Usvojena posebnom Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda 10.prosinca 1948. godine

⁵ Odobrena i predložena za potpis, ratifikaciju i pristupanje Rezolucijom Generalne skupštine 39/46 od 10. prosinca 1984. Stupila na snagu: 26. lipnja 1987, sukladno članku 27 (1)

⁶ Usvojen od strane Ujedinjenih naroda 2002.godine, ratificiran od strane Bosne i Hercegovine 2009. godine

⁷ Rim, 04. studenog 1950. godine

⁸ Preporuka br. (2006) 2 Komiteta ministara zemalja članicama u vezi sa zatvorskim pravilima usvojena na sjednici održanoj 11.siječnja 2006. godine

III PRAVNI OKVIR

3.1. Međunarodni standardi

3.1.1. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Ovom deklaracijom proklamuje se pravo na fizički integritet i dostojanstvo, kroz zabranu podvrgavanja mučenju, okrutnom ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju⁹. Deklaracijom je propisano da nitko ne smije biti proizvoljno uhapšen, pritvoren, niti protjeran.¹⁰

3.1.2. Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

U smislu ove Konvencije, izričaj „tortura“ označava svaki akt kojim se jednoj osobi namjerno nanose bol ili teške fizičke ili mentalne patnje u cilju dobijanja od nje ili neke treće osobe obavještenja ili priznanja, ili njezinog kažnjavanja za djelo koje je ta ili neka treća osoba izvršila ili za čije izvršenje je osumnjičena, zastrašivanja te osobe ili vršenja pritiska na nju ili zastrašivanja ili vršenja pritiska na neku treću osobu ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminiranja ako taj bol ili te patnje nanosi službena osoba ili bilo koje druga osoba koja djeluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili sa njegovim izričitim ili prećutnim pristankom. Taj izričaj se ne odnosi na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili koje te sankcije prouzročuju¹¹.

Konvencija propisuje da svaka država članica poduzima zakonske, administrativne, sudbene ili druge uspješne mjere kako bi spriječila izvršenje akata torture na teritoriju pod svojom jurisdikcijom. Također je navedeno da se kao opravdanje za torturu ne može navoditi nikakva iznimna okolnost, bilo da je riječ o ratnom stanju ili opasnosti od rata, unutarnjoj političkoj nestabilnosti ili bilo kojem drugom vanrednom stanju. Kao opravdanje za torturu ne može se navoditi naredba neke pretpostavljene osobe ili tijela vlasti.¹²

3.1.3. Opcioni protokol uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni i postupaka (OPCAT)

Cilj ovog Protokola je da uspostavi sustav redovitih posjeta mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode od strane neovisnih međunarodnih i domaćih tijela, radi prevencije torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka. Člankom 17 ovog Protokola popisano je da je *svaka država članica dužna da ima, odredi ili uvede, najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Protokola, ili nakon njegovog ratificiranja ili pristupanja ovom protokolu, jedan ili više neovisnih nacionalnih mehanizama za sprječavanje/prevenciju torture na nacionalnoj razini.*

---

⁹ Članak 5 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima

¹⁰ Članak 9 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima

¹¹ Članak 1 Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

¹² Članak 2 Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

U smislu ovog protokola lišavanje slobode podrazumijeva bilo koji oblik pritvora ili zatvaranja ili stavljanja osobe u javno ili privatno mjesto čuvanja, koje ta osoba prema odluci sudbenog, upravnog ili drugog tijela ne može svojevolumeno napustiti.

3.1.4. Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama

Nitko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.¹³

Svatko ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Nitko ne može biti lišen slobode osim u slučajevima propisanim zakonom¹⁴.

Konvencijom je propisano da će svatko tko je uhapšen biti odmah, i na jeziku koji razumije, obaviješten o razlozima za njegovo hapšenje i o svakoj optužbi protiv njega¹⁵.

3.1.5. Europska zatvorska pravila

Europska zatvorska pravila odnose se na osobe koje su pritvorene po nalogu sudskog tijela ili lišene slobode nakon osude. U principu, osobe koje su pritvorene po nalogu sudskog tijela ili lišene slobode nakon osude treba da budu smještene u zatvore, tj. institucije namjenjene za zatvorenike ove dvije kategorije. Europska zatvorska pravila primjenjuju se na osobe koje su u zatvoru zbog bilo kojeg drugog razloga, u pritvoru na osnovi sudske odluke ili su lišene slobode na osnovi osuđujuće presude, te na one osobe koje su zbog bilo kojeg drugog razloga lišene slobode bilo gdje drugdje¹⁶.

U dijelu I ovih pravila u kojem su obrađena temeljna načela, garantirano je da će se sa svim osobama lišenima slobode postupati poštujući njihova ljudska prava. Ograničenja za osobe lišene slobode bit će samo ona koja su najmanje potrebna i proporcionalna zakonskoj osnovi temeljem koje su određena. Sa svakim oblikom lišenja slobode postupat će se na način koji će pospješiti reintegriranje osoba lišenih slobode u društvenu zajednicu¹⁷. Ovim Pravilima propisani su standardi koji se odnose na uvjete smještaja osoba lišenih slobode, prema kojima *uvjeti smještaja osoba lišenih slobode, a posebice prostorije za spavanje, moraju voditi računa o ljudskom dostojanstvu i, koliko god je moguće poštivati privatnost i ispunjavati zahtjeve za održavanje zdravlja i higijene, vodeći računa o klimatskim uvjetima i osobito o površini poda, volumenu zraka, osvjetljenju, grijanju i ventilaciji*¹⁸.

---

¹³ Članak 3 Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama

¹⁴ Članak 5 stavak 1 EKLJP: *“u slučaju zakonitog lišenja slobode na osnovu presude nadležnog suda, u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi osiguranja ispunjenja neke obveze propisane zakonom, u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja osobe pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršila krivično djelo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se preduprijedilo izvršenje krivičnog djela ili bjekstvo po njegovom izvršenju, u slučaju lišenja slobode maloljetne osobe na osnovi zakonite odluke u svrhu vaspitnog nadzora ili zakonitog lišenja slobode radi njezinog privođenja nadležnom tijelu, u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode duševno poremećenih osoba, alkoholičara ili uživatelja droga ili skitnica, u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode osoba da bi se spriječio njihov neovlašteni ulazak u zemlju, ili osobe protiv koje se poduzimaju mjere u cilju deportacije ili ekstradicije“.*

¹⁵ Članak 5 stavak 2 EKLJP

¹⁶ 10.1, 10.2. i 10.3. Europska zatvorska pravila

¹⁷ I dio, Temeljna načela br.1, 2 i 6, Europska zatvorska pravila

¹⁸ II dio, Uvjeti za zatvaranje, 18.1., Ibidem

3.1.6. Konvencija o zaštiti pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka

Ovom Konvencijom¹⁹ osigurava se svakoj osobi, bez obzira na nacionalnost ili boravište, poštivanje prava i temeljnih sloboda, a posebno pravo na privatnost u pogledu automatske obrade podataka koji se odnose na pojedinca ("zaštita podataka")²⁰. Prema Konvenciji, osobni podatci koji se podvrgavaju automatskoj obradi pribavljaju se i obrađuju na korektan i zakonit način, a pohranjuju se u određene i legitimne svrhe i ne koriste se na način koji nije u skladu sa legitimnom svrhom²¹.

3.2. Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine

3.2.1. Ustavno određenje

Ustav Bosne i Hercegovine²² garantira najvišu razinu uživanja ljudskih prava i sloboda. Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode predviđene u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i u njezinim protokolima koji se izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima. Između ostalih, pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni, navedeno je u katalogu prava propisanih u Ustavu²³.

Ustav Republike Srpske²⁴ garantira da nitko ne smije biti podvrgnut mučenju, okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Također je zabranjeno i kažnjivo svako iznuđivanje priznanja i izjava²⁵.

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine²⁶ propisuje da će Federacija osigurati primjenu najviše razine međunarodno priznatih prava i sloboda, te da za sve osobe na njezinu teritoriju važi pravo zabrane mučenja, okrutnog ili nehumanog postupanja ili kažnjavanja²⁷.

3.2.2. Zakonodavno određenje

Imajući u vidu složenu ustavnu strukturu Bosne i Hercegovine uspostavljenu Dejtonskim mirovnim sporazumom, Ombudsmani su prigodom izrade ovog Izvješća analizirali sljedeće dokumente:

- Krivični zakonik Republike Srpske²⁸
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine²⁹

---

¹⁹ Konvencija o zaštiti pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka, Strasbourg, 28. I 1981. godine

²⁰ Članak 1. Ibidem

²¹ Članak 5. Ibidem

²² Aneks 4 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini

²³ Članak 3 stavak 2 točka b) Ustava Bosne i Hercegovine

²⁴ Službeni glasnik Republike Srpske br. 21/92- prečišćen tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05

²⁵ Članak 14. Ustava Republike Srpske

²⁶ Službeni glasnik Federacije Bosne i Hercegovine, br. 21/92 – prečišćen tekst 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05 i 117/05

²⁷ Članak 1 stavak 2 točka f) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

²⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17

- Krivični zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine³⁰
- Zakon o prekršajima Republike Srpske³¹
- Zakon o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine³²
- Zakon o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine³³
- Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske³⁴
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine³⁵
- Zakon o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine³⁶
- Zakon o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske³⁷
- Zakon o unutarnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine³⁸
- Zakon o policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine³⁹
- Zakon o osnovama sigurnosti prometa na putovima u Bosni i Hercegovini⁴⁰
- Zakon o javnom redu i miru Republike Srpske⁴¹
- Zakon o javnom redu i miru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine⁴²
- Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira Kantona Sarajevo⁴³
- Zakon o javnom redu i miru Zeničko-dobojskog kantona⁴⁴
- Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna⁴⁵
- Zakon o javnom redu i miru Tuzlanskog kantona⁴⁶
- Zakon o javnom redu i miru Hercegovačko-neretvanske županije⁴⁷

Zakonom o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske, Zakonom o unutarnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisani su policijski poslovi, postupanje policijskih službenika prema osobama lišenim slobode, osnovi lišenja slobode kao i način ograničavanja slobode kretanja osoba na određenom prostoru ili u određenom objektu. Navedenim zakonima, policijskim službenicima propisana su

---

²⁹ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14

³⁰ „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj: 33/13

³¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 63/14

³² „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 63/14

³³ „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 24/07, 29/16

³⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12, 91/17 i 66/18

³⁵ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br.35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 09/09, 12/10, 08/13 i 59/14

³⁶ „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br.34/13- prečišćen tekst i 27/14

³⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 57/16 i 110/16

³⁸ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 49/05 i 81/14

³⁹ „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 31/09, 60/10 i 31/11

⁴⁰ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 8/17

⁴¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 11/15

⁴² „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 32/09 i 14/10

⁴³ „Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 18/07 i 7/08

⁴⁴ „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 8/00, 15/03, 11/0i i 8/08

⁴⁵ Na sjednici održanoj 9. veljače 2010. godine, Skupština Srednjobosanskog kantona donijela je Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira Kantona Središnja Bosna, akt br. 01-02-77/2010

⁴⁶ „Službene novine Tuzlanskog Kantona“, br. 11/01, 11/07 i 14/11

⁴⁷ „Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, broj: 2/05

policijske ovlasti radi sprječavanja krivičnih djela, prekršaja, održavanja javnog reda i mira, kontrole sigurnosti prometa, osiguranja javnih skupova, osiguranja osoba i imovine⁴⁸.

Da bi se neka osoba lišila slobode potrebno je da se kumulativno ispune dva uvjeta. Prvi, ako postoje osnovne sumnje da je ta osoba učinila krivično djelo ili prekršaj. Drugi, ako postoji bilo koji zakonski osnov/razlog za određivanje mjere pritvora⁴⁹.

Kada se osoba liši slobode, tzv. policijski pritvor/zadržavanje, može trajati najviše 24 sata, u kojem se roku osoba lišena slobode mora predati nadležnom tužitelju. Policijski pritvor, odnosno zadržavanje osoba lišenih slobode uglavnom se provodi na osnovu odredaba zakona o prekršajima⁵⁰ koji prekršaj definiraju kao protupravno djelo koje predstavlja kršenje propisa javnog poretka ili drugih društvenih vrijednosti koje nisu zaštićene krivičnim zakonima i drugim zakonima u kojima su propisana krivična djela, kao i kršenje drugih propisa kojima su određena obilježja prekršaja i za koje su propisane sankcije⁵¹.

Prema podacima dobijenim uvidom u evidencije o osobama lišenim slobode Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da se mjera zadržavanja uglavnom određuje za prekršaje propisane odredbama Zakona o osnovama sigurnosti prometa na putovima u Bosni i Hercegovini i zakona o javnom redu i miru. Svako lišenje slobode može biti određeno samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom, mora biti razumno i sukladno naravi počinjenog prekršaja, a mora se voditi računa o starosti i drugim osobnim svojstvima te osobe, tako da duljina trajanja lišenja slobode odgovara okolnostima. U slučaju da je osoba lišena slobode i zadržana, ima pravo na kontaktiranje samo jedne osobe, pristup hitnoj medicinskoj pomoći, ukoliko je to potrebno i da bude obaviještena o maksimalnom broju sati ili dana koje kao okrivljena/zadržana osoba može da provede na zadržavanju prije izvođenja na sud. U slučaju da osoba bude lišena slobode i zadržana zbog učinjenog prekršaja odmah će joj se uručiti Dokument o pravima okrivljenih i zadržanih osoba⁵². Ovlašteni policijski službenik ili druge službene osobe, koje imaju ovlasti posebnim zakonom, mogu osobu zatečenu u vršenju prekršaja zadržavanjem lišiti slobode. Ako se osoba zatečena u vršenju prekršaja i lišena slobode ne može odmah privesti u sud, ovlašteni policijski službenik može počinitelja prekršaja zadržati najdulje 12 sati⁵³. Po isteku vremena zadržavanja, osoba mora biti predata nadležnom tužiteljstvu, sudu ili drugom nadležnom tijelu, ili će se pustiti na slobodu.

---

⁴⁸ Članak 29. Zakona o policiji i unutaršnjim poslovima Republike Srpske, Članak 36. Zakona o unutaršnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine, Članak 62. Zakona o policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

⁴⁹ Članak 204. stavak 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, Članak 153. stavak 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, Članak 139. stavak 1. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

⁵⁰ Zakon o prekršajima Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, 63/14; 36/15 – odluka US; 110/16 i 100/17; Zakon o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, "Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 63/14; Zakon o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, "Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine", br. 24/07 i 29/16.

⁵¹ Članak 2. Zakona o prekršajima Republike Srpske, Članak 2. Zakona o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, Članak 3. Zakona o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

⁵² Članak 9. i 10. Zakona o prekršajima Republike Srpske, članak 4. Zakona o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, članak 7. Zakona o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

⁵³ Članak 170. stavak 3. Zakona o prekršajima Republike Srpske, Članak 17. stavak 1. Zakona o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, Članak 8. stavak 1. Zakona o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Pritvor se može odrediti samo pod uvjetima propisanim u zakonima o krivičnom postupku i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom⁵⁴. Ukoliko se uputi prijedlog za određivanje pritvora prema sudu, nadležni sud u roku od 24 sata odlučuje o prijedlogu za pritvor. Osoba može biti lišena slobode ako postoji osnovana sumnja da je počinila krivično djelo, a mjera pritvora se protiv te osobe može odrediti:

- a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,
- b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsificirati dokaze ili tragove važne za krivični postupak, ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak utjecajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače,
- c) ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna i
- d) u vanrednim okolnostima, ako je riječ o krivičnom djelu za koje se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna, a koje je posebno teško s obzirom na način izvršenja ili posljedice krivičnog djela, ako bi puštanje na slobodu rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda⁵⁵.

Dakle, bez sudbene odluke osoba u pritvoru može biti zadržana najviše 24 sata, nakon kojih mora biti donesena odluka kojom se prema osobi lišenoj slobode određuje mjera pritvora ili se osoba pušta na slobodu. Ukoliko sudac ne prihvati prijedlog određivanja pritvora, tužitelj može uložiti žalbu na rješenje.⁵⁶

Svi su pred zakonom jednaki i imaju pravo bez ikakve razlike na podjednaku zaštitu. Zakoni o krivičnom postupku Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine, i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisuju da se osoba lišena slobode mora na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišavanja slobode i istodobno prije prvog ispitivanja poučiti da nije dužna da da iskaz.⁵⁷ Osoba lišena slobode ima pravo uzeti branitelja kojeg može sama odabrati, a ukoliko zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove obrane postavit će se branitelj po službenoj dužnosti na njezin zahtjev⁵⁸. Osoba lišena slobode/pritvorenik ima pravo slobodne i neometane komunikacije sa braniteljom. Pritvorenik ne može koristiti mobilni telefon, ali ima pravo, sukladno kućnom redu, a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore⁵⁹.

---

⁵⁴ Članak 196. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, Članak 145. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, Članak 131. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁵⁵ Članak 197. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, Članak 146. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, Članak 132. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*.

⁵⁶ Članak 204. stavak 7. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, Članak 153. stavak 7. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, Članak 139. stavak 7. *o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁵⁷ Članak 5. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*; Članak 5. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*; Članak 5. stavak 1. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁵⁸ Članak 5. stav 2. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, Članak 5. stavak 2. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, Članak 5. stavak 2. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁵⁹ Članak 209. stavci 4. i 5. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 158. stavci 4. i 5. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 144. stavci 4. i 5. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

Pretraganje osobe obavlja osoba istog spola, a pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa osobnost i dostojanstvo pritvorenika⁶⁰. Ovlaštene službene osobe pri izvršavanju pritvora mogu upotrijebiti prinudna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom⁶¹. Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima. U istu prostoriju ne smiju biti smještene osobe različitog spola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje bi na njega mogle štetno djelovati ili s osobama s kojima bi druženje moglo štetno utjecati na vođenje postupka.⁶² Također, maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih osoba⁶³. Prigodom prijema u pritvor od pritvorenika će se oduzeti predmeti u svezi s krivičnim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi čuvati ili predati osobi koju odredi pritvorenik⁶⁴. O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku obavještava se nadležno tijelo starateljstva⁶⁵. Pritvorenici imaju pravo na osmosatni neprekidni odmor tijekom 24 sata. Dopusšteno je da posjeduju predmete za osobnu uporabu, higijenske potrepštine, te druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red⁶⁶. Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, spriječi bjekstvo pritvorenika, spriječi izvršenje krivičnog djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi⁶⁷. Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenicima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje produljenja i ukidanja pritvora, rad i ponašanje pritvorenika, izrečene stegovne mjere i sl⁶⁸. Evidencije o pritvorenicima vode nadležna ministarstva, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske i Federalno ministarstvo pravde, dok u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine evidenciju o pritvorenicima vodi Osnovni sud.

Osiguranje prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode vrši se neposrednim nadzorom od strane policijskih službenika, i uspostavljanjem sustava videonadzora⁶⁹. Ombudsmani Bosne i Hercegovine u kontekstu navedenog žele ukazati da u Bosni i Hercegovini nije uspostavljen zakonodavni okvir o primjeni videonadzora. Neophodno je istaći mogućnost kolizije uspostavljanja i funkcioniranja videonadzora sa principima zaštite prava na privatnost i zaštite osobnih podataka, te u tom kontekstu ističu da je neophodno donijeti posebne propise o

---

⁶⁰ Članak 116. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 66 *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 52 *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶¹ Članak 206. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 155. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 141. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶² Članak 207. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 156. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 142. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶³ Članak 380. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*

⁶⁴ Članak 208. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 157. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 143. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶⁵ Članak 368. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*

⁶⁶ Članak 208. stavci 1. i 2. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 157. stavci 1. i 2. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 143. stavci 1. i 2. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶⁷ Članak 206. stavak 2. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 155. stavak 2. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 141. stavak 2. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶⁸ Članak 206. stavak 3. *Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske*, članak 155. stavak 3. *Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine* i članak 141. stavak 3. *Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*

⁶⁹ Europska zatvorska pravila, II dio, Upućivanje i smještaj, Članak 18.10 : “Smještaj svih zatvorenika bit će u uvjetima najmanje ograničavajućeg stupnja osiguranja sukladnog riziku od bijega zatvorenika, njihova samooljedenja, a odnosno ozljeđivanja drugih zatvorenika“.

videonadzoru, ili u postojeći Zakon o zaštiti osobnih podataka integrirati odredbe kojima se detaljno regulira primjena sustava videonadzora u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode u institucijama za sprovođenje zakona.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine su svjesni činjenice da se sustav videonadzora u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode u institucijama za sprovođenje zakona primjenjuje samo u svrhu prevencije i otkrivanja nepoželjnih ponašanja, ali istodobno ukazuju na obvezu poštivanja prava na privatnost⁷⁰.

---

⁷⁰ Europska zatvorska pravila, II dio, Upućivanje i smještaj, 18.1. : *“Smještaj zatvorenika, a posebice njihov smještaj u spavaonice, poštivat će ljudsko dostojanstvo i, u najvećoj mogućoj mjeri, privatnost“*.

IV INSTITUCIONALNI MEHANIZMI

U ovom poglavlju Izvješća obrađeni su institucionalni mehanizmi nadležni za provođenje tzv. unutarnjih ili policijskih poslova, odnosno poslova čijim se obnašanjem ostvaruje zaštita sigurnosti građana i imovine, kao i drugi poslovi kojim se ostvaruju ljudska prava i slobode.

4.1. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske jedno je od ministarstava Vlade Republike Srpske koje se bavi unutarnjim poslovima Republike Srpske. Ministarstvo obnaša poslove državne uprave koji se odnose na zaštitu od ugrožavanja Ustavom utvrđenog pravnog poretka i ugrožavanja sigurnosti Republike Srpske, kao i zaštitu života i osobne sigurnosti građana⁷¹.

Za obnašanje policijskih, unutarnjih i drugih poslova uspostavljene su osnovne i unutarnje jedinice. Temeljna organizaciona jedinica koja funkcioniše izvan sjedišta Ministarstva je Policijska uprava, dok su *Zakonom o policiji i unutarnjim poslovima*⁷² kao unutarnje organizacione jedinice koje funkcionišu izvan sjedišta Ministarstva, uspostavljeni: sektor, policijska postaja, odjeljenje, jedinica, operativno dežurstvo, odsjek, grupa, tim i stanično odjeljenje policije. U okviru Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske funkcioniše deset policijskih uprava, i to: Banja Luka, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo, Trebinje, Prijedor, Zvornik, Gradiška, Mrkonjić Grad i Foča.

U cilju utvrđivanja stanja na terenu, kao i upoznavanja službenih osoba sa mandatom preventivnog mehanizma, predstavnici Institucije ombudsmana obavili su posjet sljedećim policijskim upravama, u okviru ovog ministarstva: Banja Luka, Doboj, Bijeljina i Prijedor. Tijekom posjeta, predstavnici Institucije ombudsmana posebno su obratili pozornost i na materijalne uvjete u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode u policijskim postajama koje se nalaze u sustavu gore navedenih policijskih uprava.

Na razini Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske postoji elektronička Evidencija osoba lišenih slobode koja omogućava službenicima iz različitih policijskih postaja sa područja Republike Srpske da, uz korištenje sopstvenog naloga, izvrše uvid u evidencije različitih policijskih postaja. Na ovaj način objedinjeni su svi predmeti osoba lišenih slobode na području Republike Srpske. Odredba članka 141. *Zakona o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske* propisuje da Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske vodi elektroničku Evidenciju osoba lišenih slobode po bilo kom osnovu. Sukladno zakonskom propisu ministar unutarnjih poslova Republike Srpske donio je Uputstvo o postupanju sa osobama lišenim slobode kojim je definirano, da se „*upustvom propisuje način prihvata osoba lišenih slobode u prostorije organizacione jedinice Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, vođenje evidencije o licima lišenih slobode, dokumentacija koja se odnosi na službenu radnju lišenja slobode, smještaj i higijenski uvjeti, pravila ponašanja osoba lišenih slobode, te postupak i ponašanje policijskog službenika u odnosu na osobu lišenu slobode*“. Članak 9. ovog Uputstva propisuje da se Evidencija vodi u elektroničkom obliku i obuhvaća sljedeće; podatke o osobi, podatke o lišenju slobode, podatke o preuzimanju osobe lišene slobode od strane drugog tijela,

---

⁷¹ Članak 2. *Zakona o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske*

⁷² Članak 10. stav 2. *Zakona o policiji i unutarnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine*

podatke o preuzimanju osobe lišene slobode radi kriminalističke obrade od strane policijskih službenika unutar organizacione jedinice koja je izvršila lišenje slobode, podatke o komunikaciji sa nadležnim sudom i tužiteljstvom, podatke o načinu transporta-dovođenja ili sprovođenja osobe lišene slobode. Također, ovim podzakonskim aktom je predviđeno da nadzor i kontrolu podataka koji se unose u Evidenciju i potvrda koje se izdaju sukladno ovom upustvu vrši rukovoditelj organizacione jedinice koja je izvršila lišenje slobode. S tim u svezi, rukovoditelji organizacionih jedinica koji imaju pristup ovim podacima odgovaraju za zaštitu osobnih podataka osoba lišenih slobode.

Uzimajući u obzir sve navedene podatke koje ova Evidencija sadrži, Ombudsmani i u ovom Izvješću ukazuju da nadležna tijela, konkretno rukovoditelji koji imaju pristup osobnim podacima građana prigodom pohranjivanja i obrade istih moraju voditi računa o zaštiti osobnih podataka, štijući međunarodne⁷³ i domaće⁷⁴ propise iz ove oblasti. Nedostatak Evidencije sastoji se u tomu što nije usklađena sa odredbama Krivičnog zakonika Republike Srpske od 2017. godine, te se članci - paragrafi za pojedina krivična djela u Evidenciji ne podudaraju sa člancima krivičnih djela koja su izvršena.

Nakon dostavljanja radne verzije ovog izvješća na uvid Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske u aktu⁷⁵ navodi sljedeće:

„Nakon analize Specijalnog izvješća, suglasni smo sa utvrđenim stanjem na terenu i datim preporukama.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske će u narednom periodu nastojati da poduzme konkretne mjere za adekvatno opremanje, kao i osiguranje novih prostorija u kojim borave osobe lišene slobode.

Uzimajući u obzir da navedeno iziskuje znatna finansijska sredstva, Ministarstvo će u skladu sa godišnjim proračunom, te uz eventualnu potporu međunarodnih partnera poduzeti sve aktivnosti za adekvatno opremanje i osiguranje novih prostorija u kojima borave osobe lišene slobode.“

4.1.1. Policijska uprava Banja Luka

Policijska uprava Banja Luka obuhvaća 12 policijskih postaja, i to: Policijska stanica Centar, Policijska stanica Lazarevo, Policijska stanica Obilićevo, Policijska stanica Lauš, Policijska stanica Potkozarje, Policijska stanica Intervencije, Policijska stanica BS Banja Luka, Policijska stanica Laktaši, Policijska stanica Prnjavor, Policijska stanica Kneževo, Policijska stanica Čelinac i Policijska stanica Kotor Varoš.

Policijska stanica Centar

Posjet Policijskoj stanici Centar u okviru Policijske uprave Banja Luka obavljen je dana 22.10.2018. godine.

---

⁷³ Konvencija za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka

⁷⁴ Zakon o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik u BiH” br.49/06 i 76/11).

⁷⁵ Akt Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske broj: S/M -2-052-2578/18 od 01.03.2019. godine

Razgovor sa predstavnicima Uprave

U razgovoru sa službenom osobom, odnosno komandirom Policijske stanice⁷⁶ ukazano je na razlog posjeta, kao i ciljeve koji se istim žele postići. Komandir je kratko predstavio Policijsku stanicu i ukazao na temeljne poteškoće u funkcioniranju ove postaje. Tijekom razgovora istaknuto je da prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske trenutno imaju nepopunjena mjesta za 24 policijska službenika, s tim da u narednom periodu očekuju angažiranje novih dvadesetak mladih policajaca. Također je istaknuto da u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode ne postoji adekvatan videonadzor.

Prigodom razgovora konstatirano je da je u tijeku 2018. godine registriran slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje, kada je osoba lišena slobode uz pomoć plahte izvršila samoubojstvo vješanjem.

Predstavnici Policijske stanice Centar istakli su da imaju veoma dobru suradnju sa nadležnim tužiteljstvom i Centrom za socijalni rad.

Prostorni resursi

Kapacitet prostorija za zadržavanje Policijske stanice Centar su tri prostorije sa po dva kreveta, s tim da se u navedene prostorije smještaju i osobe drugih policijskih postaja koje pripadaju Policijskoj upravi Banja Luka. Ombudsmeni uočavaju da postojeći kapaciteti u pogledu broja prostorija za zadržavanje ne zadovoljavaju potrebe, te se iz tog razloga nameće pitanje da li se u konkretnim situacijama kada je veći broj osoba lišenih slobode, može obezbijediti da odvojeno budu smješteni muškaraci, žene i maloljetnici kada su istodobno privedeni, a što nam je potvrđeno i u razgovoru.

Prigodom obilaska prostorija za zadržavanje uočeno je da se u njima nalaze željezni kreveti na kat. Plahte na krevetima su bile čiste, a čebad uredno složena. Prostorije imaju prozore i omogućen je dotok prirodne svjetlosti. Prozori se ne otvaraju, ali postoji odgovarajući ventilacioni sustav. Prigodom boravka u prostorijama nije bilo neugodnog mirisa. Sve tri prostorije sadrže sanitarni čvor i umivaonik (samo hladna voda), te sapun, toalet papir i ubrus. Podovi su u dobrom stanju, prekriveni pločicama koje su uredno očišćene. Zidovi su na pojedinim mjestima išarani. Cjelokupna higijena u prostorijama ocijenjena je kao dobra. Grijanje je podno, s tim da se koristi i sustav zagrijavanja zraka. Prostorije za zadržavanje su pokrivene videonadzorom (videonadzor ne pokriva sanitarni čvor), koji omogućava i audiosnimanje, u smislu poziva dežurnog policajca putem tastera. Istaknuto je da videonadzor nije adekvatan s obzirom na to da je pozicija kamere takva da pokriva samo manji dio prostorije.

Nadzor nad licima lišenim slobode, uz postojeći videonadzor, vrši se i neposrednim opažanjem na svakih 15 minuta. S obzirom na to da postoji audiosnimanje u prostorijama, zadržane osobe u svakom trenutku mogu pozvati dežurnog službenika.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 172	Ženskih osoba	51
	Muških osoba	112
	Maloljetnih osoba	6
	Stranih državljana	3

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 30.09.2018. godine

⁷⁶ Komandir Policijske stanice Centar, Banja Luka, Stojčić Jovan.

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon što istekne osam sati od trenutka lišavanja slobode. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se obroci kupuju i donose osobi lišenoj slobode. Najčešće hranu donosi netko od članova obitelji i druga osoba, koju osoba lišena slobode obavijesti o lišenju slobode. U situaciji kada osoba lišena slobode to ne želi, a nema materijalnih sredstava, obrok mu se osigurava na trošak Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske.

Prava osoba lišenih slobode

Kada su u pitanju prava osoba lišenih slobode, uvidom u nasumice odabrane predmete utvrđeno je da su prigodom lišavanja slobode osobe upoznate sa pravima. Naime, sukladno Uputstvu o postupanju sa osobama lišenim slobode⁷⁷ osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih. Također, kada su u pitanju maloljetnici lišeni slobode, navedeno je da se o činjenici lišenja slobode obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad. Policijski službenik koji je izvršio lišenje slobode, osobi lišenoj slobode na licu mjesta saopćava razloge lišenja slobode i upoznaje je sa njegovim pravima. Nakon toga u službenim prostorijama popunjava obrasce, potvrde i zapisnike, a sa ovim radnjama dužan je da upozna osobu lišenu slobode koja ima pravo uvida u dokumentaciju, što dokazuje svojim potpisom. Osim toga, osoba lišena slobode dobija i primjerak svih potvrda koje se odnose na njezino lišenje slobode.

Prigodom smještaja osobe u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe.

Uvidom u predmete zapaženo je da su osobama lišenim slobode izdate odgovarajuće potvrde koje su i potpisane od strane osoba lišenih slobode (Potvrda o lišenju slobode, Obrazac prava osobe lišene slobode, Potvrda o prihvatu osobe lišene slobode, Potvrda o predaji osobe lišene slobode, Zapisnik o pregledu osobe, Zapisnik o pretresanju osobe, Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, Potvrda o predaji privremeno oduzetih predmeta, Potvrda o otpustu osobe, Potvrda o vraćanju privremeno oduzetih predmeta). U Policijskoj stanici Centar uposlene su osobe oba spola, tako da pretrese vrši policijski službenik onog spola kojeg je i osoba koja se pretresa. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti se čuvaju u ormariću za osobne stvari, a dragocjenosti u posebnom sefu. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ono tada potpisom potvrđuje da ih je primila. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remen, vezice, kravata, ogledalo, škare...).

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike.

---

⁷⁷ Uputstvo o postupanju sa licima lišenim slobode donijelo je Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske dana 22.06.2018. godine. Ovim Uputstvom propisan je način prihvata osoba lišenih slobode u prostorije organizacione jedinice Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, vođenje evidencije o osobama lišenih slobode, dokumentacija koja se odnosi na službeni radnju lišenja slobode, smještaj i higijenski uvjeti, pravila ponašanja osoba lišenih slobode, postupak i ponašanje policijskih službenika u odnosu na osobu lišenu slobode.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj upravi Banja Luka, Policijskoj stanici Centar:

Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj upravi Banja Luka, Policijskoj stanici Centar:

- Da u postojećim prostorijama za zadržavanje uspostave videonadzor, koji će omogućiti nadzor nad osobama lišenim slobode, u svrhu prevencije bijega i njihovog samopovrjeđivanja, a ujedno omogućiti i poštivanje ljudskog dostojanstva i u najvećoj mogućoj mjeri privatnost osoba lišenih slobode.
- Da poduzmu neophodne aktivnosti u cilju osiguranja dodatnih smještajnih kapaciteta za osobe lišene slobode.

4.1.2. Policijska uprava Prijedor

Policijska uprava Prijedor obuhvaća deset policijskih postaja, i to: PS Prijedor 1, PS Prijedor 2, PS Kozarac, PS Omarska, PS BS Prijedor, PS Kozarska Dubica, PS Kostajnica, PS Novi Grad, PS Krupa na Uni i PS Oštra Luka.

Policijska stanica Prijedor 1

Posjet Policijskoj stanici Prijedor 1 obavljen je dana 22.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

Predstavnici Institucije ombudsmana su u razgovoru sa komandrom Policijske stanice⁷⁸ upoznati sa problemima sa kojima se Policijska stanica suočava u radu. Naime, istaknuto je da kapaciteti za smještaj osoba lišenih slobode kojima raspolaže ova Policijska uprava nisu dostatni, s obzirom na činjenicu da pet policijskih postaja sa područja Grada Prijedora koristi iste prostorije za zadržavanje. Također, navedeno je da ne postoji videonadzor, što dodatno otežava rad policijskim službenicima.

Predstavnici Uprave istakli su da postoji vrlo dobra suradnja sa tužiteljstvom, sudom i Centrom za socijalni rad. Kada je u pitanju broj uposlenika, navedeno je da isti nije usklađen sa propisanom sistematizacijom radnih mjesta, odnosno da nedostaje oko desetak policijskih službenika.

Prostorni resursi

Policijska stanica Prijedor 1 raspolaže sa dvije prostorije za zadržavanje osoba u kojima se mogu smjestiti po dvije osobe. Navedene prostorije, osim Policijske stanice Prijedor 1, koriste i druge policijske postaje koje su u sustavu Policijske uprave Prijedor.

Prostorije za zadržavanje smještene su u pomoćnoj zgradi, izvan objekta u kome je smještena policijska postaja. Podovi su prekriveni pločicama koje su u dobrom stanju. Zidovi su okrečeni, s tim da su na istim uočljiva udubljenja i natpisi koje su napravile osobe lišene slobode. Svaka prostorija za zadržavanje ima prozore koji se otvaraju s vanjske strane. Prozori su osigurani metalnim rupičastim pločama, tako da je dotok prirodne svjetlosti onemogućen, a zbog čega je i dotok svježeg zraka veoma slab i nedostatan. Prostorije sadrže sanitarni čvor i umivaonik (samo

⁷⁸ Prigodom posjeta dana 22.10.2018. godine razgovor je obavljen sa komandrom Policijske stanice Prijedor 1, Lazić Goranom

hladna voda) koji su uredno očišćeni i u dobrom stanju, ali bez toalet papira, sapuna, odnosno osnovnog higijenskog paketa. Kreveti su željezni, fiksirani za pod, sa čistom krevetnom i ćebadima. Grijanje u prostorijama je centralno. Ukupna ocjena higijene prostorija je na vrlo zadovoljavajućoj razini, nema neugodnih mirisa, a istaknuto je i da se prostorije čiste dva puta dnevno.

Prostorije nisu pokrivena videonadzorom. Nadzor nad licima lišenim slobode vrši se neposrednim opažanjem na svakih 15 minuta. U prostorijama nema tastera za pozivanje dežurnog policajca, što otežava mogućnost osobi lišenoj slobode da stupi u kontakt sa dežurnim službenikom, posebno imajući u vidu činjenicu da su prostorije za zadržavanje smještene u pomoćnoj zgradi.

U trenutku posjeta u prostorijama za zadržavanje nisu zatečene osobe lišene slobode.

Ukupan broj zadržanih osoba 118	Ženskih osoba	3
	Muških osoba	112
	Maloljetnih osoba	1
	Stranih državljana	3

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 30.09.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon protoka vremenskog roka od osam sati od trenutka lišavanja slobode. Prigodom osiguranja obroka, kako je rečeno, poštuju se zahtjevi osoba koji se odnose na specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice ne postoji prostorija za pripremanje obroka, te se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Uvidom u nasumične predmete utvrđeno je da su osobe lišene slobode uredno obaviještene o pravima, te da su im izdate sve odgovarajuće potvrde sukladno važećim propisima. Sukladno Uputstvu o postupanju sa osobama lišenim slobode⁷⁹ osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih. Također, kada su u pitanju maloljetnici lišeni slobode, navedeno je da se o činjenici lišenja obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe. Policijska stanica Prijedor 1 među uposlenicima ima osoba oba spola, tako da se obvezno vodi računa o ovoj činjenici kada se vrši pretres osoba. Također je istaknuto da postoji dobra suradnja među policijskim postajama Policijske uprave Prijedor, te da, ukoliko se desi situacija da u trenutku lišenja slobode osobe ženskog spola, Policijska stanica Prijedor 1 nema dežurnu službenicu ženskog spola, angažira se službenica iz druge policijske postaje u sklopu ove Policijske uprave.

⁷⁹ Uputstvo o postupanju sa licima lišenim slobode donijelo je Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske dana 22.06.2018. godine. Ovim Uputstvom propisan je način prihvata osoba lišenih slobode u prostorije organizacione jedinice Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, vođenje evidencije o osobama lišenih slobode, dokumentacija koja se odnosi na službeni radnju lišenja slobode, smještaj i higijenski uvjeti, pravila ponašanja osoba lišenih slobode, postupak i ponašanje policijskih službenika u odnosu na osobu lišenu slobode.

Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su tačno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ona tada potpisom potvrđuje da ih je primila. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remeni, veze, kravata, ogledalo, škare...). Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj upravi Prijedor, Policijskoj stanici Prijedor 1:

- Da izvrše adaptaciju prostorija za zadržavanje, na način da se omogući dotok svježeg zraka i prirodne svjetlosti;
- Da u postojećim prostorijama za zadržavanje uspostave videonadzor, koji će omogućiti nadzor nad osobama lišenim slobode, u svrhu prevencije bijega i njihovog samopovrjeđivanja, a ujedno omogućiti i poštovanje ljudskog dostojanstva i u najvećoj mogućoj mjeri privatnost osoba lišenih slobode.
- Da u prostorijama za zadržavanje instaliraju taster za pozivanje službene osobe;
- Da poduzmu neophodne aktivnosti u cilju osiguranja dodatnih smještajnih kapaciteta za osobe lišene slobode.

4.1.3. Policijska uprava Doboj

Policijska uprava obuhvaća devet policijskih postaja, i to: PS Doboj 1, PS Doboj 2, PS BS Doboj, PS Teslić, PS Derвента, PS Modriča, PS Petrovo, PS Brod i PS Stanari.

Policijska stanica Doboj 1

Posjet Policijskoj stanici Doboj 1 obavljen je dana 23.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

U razgovoru sa službenom osobom, odnosno komandir Policijske stanice⁸⁰ ukazano je na razlog posjeta, kao i ciljeve koji se istim žele postići. Komandir Policijske stanice je ukratko predstavio Policijsku stanicu i ukazao na temeljne probleme sa kojima se Policijska stanica suočava u radu. Navedeno je da trenutna popunjenost radnih mjesta nije zadovoljavajuća, što predstavlja otežavajuću okolnost u radu, ali da u narednom periodu očekuju angažiranje novih pet mladih policijskih službenika.

Predstavnici Policijske stanice Doboj 1 istakli su da imaju veoma dobru suradnju sa nadležnim tužiteljstvom i Centrom za socijalni rad.

Nadalje, naglašeno je da četiri organizacione jedinice u okviru Policijske uprave Doboj koriste iste prostorije za zadržavanje. Također, istaknuto je da se gradi novi objekat u okviru koga će se nalaziti i prostorije za zadržavanje, a koje će biti izgrađene sukladno europskim standardima⁸¹.

⁸⁰ Prigodom posjeta dana 23.10.2018. godine razgovor je obavljen sa komandir Policijske stanice Doboj 1, Đukanović Ljubišom

⁸¹ Standardi Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (Standardi CPT-a)

Navedeno je da se objekat gradi zahvaljujući sredstvima UNDP-a. Prelazak u nove prostorije očekuje se krajem tekuće ili početkom naredne godine.

Prostorni resursi

Policajska stanica Doboj 1 raspolaže sa dvije prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode. U jednoj od prostorija se nalazi krevet, dok je druga opremljena drvenim klupama i služi za smještaj osoba koje se zadržavaju u kraćem vremenskom periodu. Higijenski uvjeti u obje prostorije su dobri, sanitarni čvorovi su uredni i čisti, nema neugodnih mirisa. Postoji umivaonik sa hladnom vodom i u obje prostorije se nalaze sapun, toalet papir, ubrus, plastične čaše i tanjiri. Zidovi su okrečeni i čisti, na podu su pločice koje su u dobrom stanju. Grijanje u prostorijama je podno. Osvjetljenje je umjetno, postoje prozori, ali je dotok prirodne svjetlosti i svježeg zraka nedostatan, s obzirom na to da su prozori obezbijeđeni metalnim rupičastim pločama. U prostoriji u kojoj se nalazi željezni krevet, konstatirano je da je fiksiran za pod, da je gornji dio tapeciran, te da je opremljen sa dva ćebeta. Prostorija sa krevetom adaptirana je poslije poplava 2014. godine, kada su prostorije u prizemlju pretrpjele štetu.

Prostorije su pokrivena videonadzorom, bez audiosnimanja, koji ne pokriva sanitarni čvor.

Nadzor nad licima lišenim slobode vrši se i neposrednim opažanjem na svakih 15 minuta. U prostorijama je ranije postojao taster za pozivanje dežurne službene osobe, međutim isti, nakon štete prouzročene poplavama, više nije u funkciji. Prostorije za zadržavanje su smještene u objektu koji se nalazi pored objekta Policijske stanice Doboj 1.

U trenutku posjeta u prostorijama za zadržavanje nisu zatečene osobe lišene slobode.

Ukupan broj zadržanih osoba 64	Ženskih osoba	3
	Muških osoba	61
	Maloljetnih osoba	0
	Stranih državljana	0

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 30.09.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon protoka vremenskog roka od osam sati od trenutka lišavanja slobode. Kada je u pitanju količina i vrst hrane, kako uprava navodi, poštuju se zahtjevi osoba, posebice ukoliko osoba zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. Obroci se ne pripremaju u prostorijama Policijske stanice, već se kupuju i donose osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Na osnovu uvida u nasumice odabrane predmete iz Evidencije osoba lišenih slobode u Policijskoj stanici Doboj 1 utvrđeno je da su osobe lišene slobode uredno obaviještene o pravima, te da su im izdate sve odgovarajuće potvrde sukladno važećim propisima. Sukladno Uputstvu osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih. Također, kada su u pitanju maloljetnici lišeni slobode, navedeno je da se o činjenici lišenja obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe, a pretres vrše

ovlaštene službene osobe istog spola kao i osobe koje se pretresaju. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su tačno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje, koje potpisom potvrđuje da ih je primila. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remen, vezice, kravata, ogledalo, škare...). Oduzeti predmeti se čuvaju u kasi kod šefa smjene.

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj upravi Doboj, Policijskoj stanici Doboj 1:

- Da prigodom stavljanja u funkciju novih prostorija vodi računa da ispunjavaju sve standarde propisane Uputstvom.

4.1.4. Policijska uprava Bijeljina

Policijska uprava Bijeljina obuhvaća osam policijskih postaja, i to: PS Bijeljina 1, PS Bijeljina 2, PS BS Bijeljina, PS Janja, PS Lopare, PS Ugljevik, PS Šamac i PS Pelagićevo.

Policijska stanica Bijeljina 1

Posjet Policijskoj stanici Bijeljina 1 obavljen je dana 24.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

U razgovoru sa komandirima Policijske stanice⁸² ukazano je na razlog posjeta, kao i ciljeve koji se istom žele postići. Komandir Policijske stanice je ukratko predstavio Policijsku stanicu i ukazao na temeljne probleme sa kojima se suočavaju u radu. Navedeno je da je sistematizacija radnih mjesta trenutno popunjena⁸³. U prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode ne postoji videonadzor i ne raspolažu sa dovoljno smještajnih kapaciteta. Prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode smještene su u podrumu Policijske stanice, te su bile poplavljene 2014. godine, a čije posljedice su vidljive i prigodom posjeta, s obzirom na to da nisu obezbijeđena sredstva za saniranje nastale štete. Istaknuto je da su trenutno u pripremi nove prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode na području Policijske stanice Bijeljina 2. Kako je naglašeno, Policijska stanica Bijeljina 1 ima veoma dobru suradnju sa nadležnim tužiteljstvom i centrom za socijalni rad.

Prigodom obavljenog razgovora konstatirano je da je u tijeku 2018. godine nije zabilježen slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje.

⁸² Prigodom posjeta dana 24.10.2018. godine razgovor je obavljen sa komandirima Policijske stanice Bijeljina 1, Gajić Srđanom

⁸³ U Policijskoj stanici Bijeljina 1 uposlano je 100 policijskih službenika i jedan državni službenik (tehnička sekretarica)

Prostorni resursi

Kapacitet prostorija za zadržavanje Policijske stanice Centar obuhvaća tri prostorije sa jednim krevetom, s tim da se u navedene prostorije smještaju i osobe drugih policijskih postaja koje pripadaju Policijskoj upravi Bijeljina.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe. Prostorijama za zadržavanje prilazi se kroz predsoblje koje se koristi sa smještaj čuvara ili nadzor nad osobama lišenim slobode. Površine su pokrivene keramičkim pločicama koje su djelomično oštećene. Vrata prostorija za zadržavanje izrađena su od dotrajalih metalnih rešetki. Svaka prostorija ima jedan mali prozor, koji je zaštićen metalnom mrežom i rešetkama. S obzirom na to da ne postoji mogućnost prirodne ili umjetne ventilacije, u prostorijama je osjetan izričito neugodan miris. Prirodno i umjetno osvjetljenje prostorija veoma je slabo. Rasvjetna tijela zaštićena su metalnom mrežom. Pritvorska jedinica zagrijava se radijatorima montiranim u predsoblju (povezanim sa sustavom centralnog grijanja). Svaka prostorija za zadržavanje ima čučavac, koji je oštećen, te ne posjeduju umivaonik. U prostorijama za zadržavanje nalaze se metalni kreveti sa madracima i krevetninom, koji su pričvršćeni za podne ili zidne površine. Konstatirano je da se u prostorijama za zadržavanje ne nalaze neophodna higijenska sredstva. Generalni zaključak nakon obavljenog posjeta je da su prostorije neuvjetne i neadekvatne za boravak osoba lišenih slobode.

Prostorije za zadržavanje nisu pokrivene audio, niti videonadzorom.

Nadzor nad osobama lišenim slobode vrši policijski službenik, koji boravi sve vrijeme u predsoblju, što omogućava zadržanim osobama da u svakom trenutku mogu pozvati dežurnog službenika.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 83	Ženskih osoba	3
	Muških osoba	77
	Maloljetnih osoba	1
	Stranih državljana	2

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 30.09.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon što istekne osam sati od trenutka lišavanja slobode. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Kada su u pitanju prava osoba lišenih slobode, uvidom u nasumice odabrane predmete utvrđeno je da su prigodom lišavanja slobode osobe upoznate sa pravima. Naime, sukladno Uputstvu o postupanju sa osobama lišenim slobode⁸⁴ osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na

⁸⁴ Uputstvo o postupanju sa osobama lišenim slobode donijelo je Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske dana 22.06.2018. godine. Ovim Uputstvom propisan je način prihvata osoba lišenih slobode u prostorije organizacione jedinice Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, vođenje evidencije o licima lišenih

branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih. Također, kada su u pitanju maloljetnici lišeni slobode, navedeno je da se o činjenici lišenja obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Uvidom u predmete zapaženo je da su osobama lišenim slobode izdate odgovarajuće potvrde. U policijskoj postaji Bijeljina 1 uposlene su osobe oba pola, tako da pretrese vrši policijski službenik onog pola kojeg je i osoba koja se pretresa. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Za osiguranje privremeno oduzetih osobnih stvari zadržanih osoba ne postoje adekvatni ormarići/sefovi, već se koriste improvizirane otvorene police, koje se nalaze u predsoblju. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju prigodom otpusta, uz prethodno potpisivanje potvrde o vraćanju.

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutaršnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj upravi Bijeljina, Policijska stanica Bijeljina 1:

- Da izvrše potpunu adaptaciju prostorija za zadržavanje, odnosno iznađu drugo adekvatno rješenje za smještaj osoba lišenih slobode koje će obuhvaćati i uspostavu sustava videonadzora, a sve sukladno standardima propisanim Uputstvom.

4.2. Ministarstvo unutaršnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine

Na razini Federacije Bosne i Hercegovine uspostavljeno je Federalno ministarstvo unutaršnjih poslova, koje sukladno odredbi članka 2. *Zakona o unutaršnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine*⁸⁵ obnaša sljedeće poslove:

1. *sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela terorizma, međukantonalnog kriminala, stavljanja u promet opojnih droga i organiziranog kriminala, te pronalaženje i hvatanje počinitelja tih krivičnih djela i njihovo privođenje nadležnim tijelima,*
2. *osiguranje određenih ličnosti i zgrada Federacije,*
3. *školovanje, stručno osposobljavanje i usavršavanje,*

.....

U sustavu Federalnog ministarstva unutaršnjih poslova nalazi se Uprava policije koja obnaša operativne poslove policije iz nadležnosti ovog Ministarstva. U Federaciji Bosne i Hercegovine uspostavljena su kantonalna ministarstva unutaršnjih poslova. Odnos Federalnog i kantonalnih ministarstva⁸⁶ uređen je odredbama članaka 83. – 86. *Zakona o organizaciji tijela uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine*⁸⁷. Unutarnje poslove iz nadležnosti Kantona obavljaju organizacione jedinice u Ministarstvu. U slučaju kada je kantonalnim/županijskim

---

slobode, dokumentacija koja se odnosi na službenu radnju lišenja slobode, smještaj i higijenski uvjeti, pravila ponašanja osoba lišenih slobode, postupak i ponašanje policijskih službenika u odnosu na osobu lišenu slobode.

⁸⁵ „Službene novine Federacije BiH”, broj: 49/05.

⁸⁶ Federalno ministarstvo obvezno je osigurati izvršavanje propisa i u tom pogledu ima ovlaštenja da prema kantonalnim ministarstvima poduzima sve one mjere i aktivnosti kojima se osigurava obavljanje svih poslova državne uprave koji su federalnim propisom povjereni na vršenje kantonu/županiji.

⁸⁷ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05

ministarstvima povjereno vršenje poslova iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine ili prigodom vršenja poslova iz zajedničke nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona, kantonalna ministarstva neposredno primjenjuju zakone i druge propise Federacije Bosne i Hercegovine. Policijski službenici primjenjuju policijske ovlasti sukladno federalnom zakonu kojim se uređuju prava i dužnosti policijskih službenika i postupaju kao ovlaštene službene osobe sukladno zakonima kojima se uređuje krivični postupak u Bosni i Hercegovini.

Za potrebe izrade ovog Izvješća predstavnici Institucije ombudsmana posjetili su policijske postaje pri policijskim upravama u sustavu Ministarstava unutarnjih poslova sljedećih kantona: Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski kanton, Tuzlanski kanton, Srednjobosanski kanton/Županija Središnja Bosna i Hercegovačko-neretvanski kanton/županiju.

Federalno ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno kantonalna ministarstva obuhvaćena ovim Izvješćem, nemaju uspostavljenu elektroničku evidenciju o osobama lišenim slobode jer obveza uspostave elektroničke evidencije nije predviđena odredbama Zakona o unutarnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine niti kantonalnim/županijskim propisima. S druge strane, odredbama *Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine*⁸⁸ i kantonalnim/županijskim zakonima o policijskim službenicima⁸⁹ propisana je obveza vođenja evidencija o osobama lišenim slobode, kao i način obrade osobnih podataka. Policijsko tijelo može propisati sadržaj i način vođenja evidencije, što znači da se može voditi u pisanom ili elektroničkom obliku, a propis o sadržaju i načinu vođenja evidencija i registara donosi ministar na prijedlog policijskog komesara. Rukovoditelj izdaje instrukciju o načinu obrade podataka, koja mora biti sukladna važećim zakonima i drugim propisima o zaštiti osobnih podataka.

Prigodom uvida u relevantnu dokumentaciju i nasumice odabrane predmete, konstatirano je da su podatci o osobama lišenim slobode evidentirani u *manuelnim dnevnicima* – Evidencijama o lišavanju slobode, koje osim osobnih identifikacionih podataka o osobi, sadrže i podatke o okolnostima lišavanja slobode⁹⁰, komunikaciji sa drugim nadležnim tijelima⁹¹, pravima osobe lišene slobode, predaje i otpuštanja osoba.

U nastavku Izvješća detaljnije će biti obrađena nadležnost i organizaciona struktura gore navedenih kantonalnih ministarstava, kao i policijskih postaja koje su predstavnici Institucije ombudsmana posjetili.

---

⁸⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 27/05, 70/18 i 44/11

⁸⁹ Zakon o policijskim službenicima Kantona Sarajevo, “Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 25/06, 4/08 i 38/18

Zakon o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona, “Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 8/06, 20/07, 9/09, 14/03 i 14/14

Zakon o policijskim službenicima Tuzlanskog kantona“ Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 6/06, 11/07 i 16/11

Zakon o policijskim službenicima Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna, preuzeto na dan 31.01.2019. godine: <https://www.mupsbk-ksb.gov.ba/images/zakoni/zakonps.pdf>;

Zakon o policijskim službenicima Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije, preuzeto na dan 31.01.2019. godine: <http://www.muphnb.ba/sites/default/files/dokumenti-legislativa/ZakonOpolicijskimSluzbenicimaHNZK-hrv.pdf>

⁹⁰ Podatci o okolnostima lišavanja slobode obuhvaćaju: datum i vrijeme lišavanja slobode, točnu lokaciju, prekršaj ili krivično djelo za koje se sumnjiči, razloge lišavanja slobode, uporabu sile, korištena sredstva prinude, način prijevoza, datum i vrijeme dolaska u organizacionu jedinicu, predmeti oduzeti kao dokazni materijal.

⁹¹ Komunikacija sa nadležnim organima obuhvaća podatke o nadležnom sudu i tužiteljstvu (prezime i ime suca/tužitelja, naziv suda/tužiteljstva, obavještenje sucu/tužitelju).

Nakon dostavljanja radne verzije ovog izvješća na uvid, Ministarstvo unutarnjih poslova Srednjobosanskog kantona u aktu⁹² navodi sljedeće;

„Navedeno specijalno izvješće prosljedili smo Upravi za administraciju i potporu MUP SBK/KSB koja je nadležna za rješavanje navedenog pitanja, te smo zatražili da u skladu sa vašim primjedbama i smjernicama izvrše adekvatno adaptiranje postojećih prostorija za zadržavanje u svim drugim policijskim postajama i policijskim ispostavama koje su pod nadležnošću MUP-a SBK/KSB.“

U odgovoru⁹³ Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije, Policijska uprava Mostar istaknuto je „...izvještavamo Vas da smo pažljivo proučili dopis Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH-e koje nam dostavljate uz prilog vašeg akta, sa istim u potpunosti se slažemo. Primjedbe i sugestije koje se traže od MU Mostar PS Mostar Centar da u gore navedenom dopisu nije konstatirano da naše prostorije za zadržavanje koriste i druge sigurnosne agencije kao što su Federalna uprava policije, SIP-a i drugi, iako je prigodom nadzora ombudsmana za ljudska prava ovoj PS-i sugerirano na korišćenje prostorija za zadržavanje drugih sigurnosnih agencija, a što nije navedeno u njihovom dopisu“.

4.2.1. II policijska uprava Sarajevo

U okviru Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo uspostavljeno je sedam Policijskih uprava. Predstavnici Institucije ombudsmana posjetili su Drugu policijsku upravu, odnosno Policijsku stanicu Centar u okviru koje se nalaze prostorije za zadržavanje ove Policijske uprave.

Policijska stanica Centar

Posjeta Policijskoj stanici Centar, u okviru Druge policijske uprave obavljena je dana 23.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

U razgovoru sa službenim licima, načelnikom policije⁹⁴ i komandrom Jedinice za osiguranje objekata i uhapšenih osoba MUP-a Kantona Sarajevo⁹⁵, ukazano je na razlog posjeta, kao i ciljeve koji se istom žele postići. Načelnik policije ukratko je predstavio Drugu policijsku upravu i Policijsku stanicu Centar, te objasnio organizacionu strukturu.

U sklopu trenutnog objekta Policijske uprave ne nalaze se prostorije za zadržavanje osoba, već su u okviru objekta koji koristi Jedinica za osiguranje objekata i uhapšenih osoba Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo. Sve osobe koje budu lišene slobode od strane pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo, te drugih policijskih agencija na području Kantona Sarajevo u raznim akcijama sprovode se u navedene prostorije.

Prigodom obavljenog razgovora konstatirano je da u tijeku 2018. godine nije zabilježen slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje.

---

⁹² Ministarstvo unutarnjih poslova Srednjobosanskog kantona/Županija Središnja Bosna broj: 02/2-1-04-1-135/19 od 26.02.2019. godine

⁹³ Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije, Policijska uprava Mostar broj: 02-02/5-3-116/19 od 20.02.2019. godine

⁹⁴ Načelnik policije, Đelilović Mirsad

⁹⁵ Komandir Jedinice za osiguranje objekata i uhapšenih osoba MUP-a Kantona Sarajevo, Hadžiabdić Mirza

Prostorni resursi

U sklopu objekta koji koristi Jedinica za osiguranje objekata i uhapšenih osoba Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo nalazi se ukupno šest prostorija za zadržavanje osoba u kojoj su smještene po dva kreveta. Prostorijama za zadržavanje prilazi se kroz predsoblje u kojem boravi čuvar ili službenik koji vrši nadzor nad osobama lišenim slobode. Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje vodi se računa o spolnoj strukturi, a odvojeno smještaju maloljetne i punoljetne osobe.

Svaka prostorija ima prozor, čime je omogućen dotok prirodne svjetlosti i zraka. U prostorijama postoji i umjetna ventilacija, kao i klima uređaj. Na metalnim krevetima, pričvršćenim za zid, nalaze se po tanki madrac, jastuk i čebe, uz mogućnost korištenja dodatnog ćebeta. Zidovi su čisti i okrečeni, ali u dijelu u kojem se nalazi sanitarni čvor uočena je vlaga i znatna oštećenja na zidovima. Svaka prostorija ima sanitarni čvor, čučavac i umivaonik. Čučavac je zaštićen metalnim vratima, i na taj način potpuno fizički odvojen, što omogućava potrebnu privatnost osobi koja ga koristi. U prostorijama za zadržavanje nema tople vode, već je ista obezbijedena u fizički odvojenoj prostoriji za tuširanje. Grijanje u objektu je centralno. Od pribora za higijenu u prostoriji se nalazi sapun, papirni ubrusi i plastična čaša za piće. U prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode postoji videonadzor, a stražari svakih 15 minuta obilaze osobe lišene slobode. Videonadzor postavljen je u hodniku kojim se prilazi prostorijama za zadržavanje, i pokriva cjelokupnu prostoriju za zadržavanje, s iznimkom sanitarnog čvora koji je ograđen metalnom pregradom, tako da se na taj način ne narušava privatnost osoba lišenih slobode. Zadržane osobe u svakom trenutku mogu pozvati dežurnog službenika.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 1134	Ženskih osoba	60
	Muških osoba	1019
	Maloljetnih osoba	22
	Stranih državljana	33

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 23.10.2018. godine

Ishrana

Proračunom Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo predviđena su sredstva namijenjenja ishrani osoba lišenih slobode. U II Policijskoj upravi Centar, zadržanim osobama osigurana su tri obroka dnevno, koje dobijaju na svakih osam časova. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru tog objekta ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Uvidom u nasumice odabrane predmete utvrđeno je da su prigodom lišavanja slobode osobe upoznate sa pravima koja im pripadaju po osnovu zakona, kao i razlozima lišenja slobode. Osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji i drugih osoba. Prigodom razgovora sa predstavnicima uprave, istaknuto je da se u slučajevima lišavanja slobode maloljetnih osoba, prevashodno obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Na ovom mjestu Ombudsmani Bosne i Hercegovine cijene važnim istaći da se osobe zadržane zbog upravljanja motornim vozilom u alkoholiziranom stanju zadržavaju u posebnoj prostoriji/sali Druge Policijske uprave do otriježnjavanja.

U Policijskoj stanici Centar uposlene su osobe oba spola, tako da pretrese vrši policijski službenik onog spola kojeg je i osoba koja se pretresa. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su detaljno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojima bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remen, vezice, kravata, ogledalo, škare...). Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i lice na kojem/kod koga se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju prigodom otpusta, uz potpisivanje potvrde o vraćanju predmeta.

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike⁹⁶. Ombudsmani Bosne i Hercegovine pohvaljuju praksu Policijske stanice Centar, na način da se vode zasebne evidencije osoba lišenih slobode za maloljetne i punoljetne osobe.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Kantona Sarajevo:

- Da poduzmu neophodne aktivnosti u cilju saniranja štete na sanitarnim čvorovima u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode.

4.2.2. Policijska uprava Travnik

Policijska uprava Travnik obuhvaća tri policijske postaje, i to: PS Travnik, PS Novi Travnik i PS Vitez.

Policijska stanica Travnik

Posjet Policijskoj stanici Travnik obavljen je dana 22.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

Predstavnici Institucije ombudsmana obavili su razgovor sa komandirima Policijske stanice Travnik⁹⁷, koji je predstavio rad i organizaciju ove postaje i iznio temeljne probleme sa kojima se suočavaju u radu. Kao prvi nedostatak, istaknut je deficit broja ovlaštenih službenih osoba. Sistematizacijom je previđeno 155 radnih mjesta, a u trenutku posjeta popunjeno je 140 radnih mjesta. U prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode ne postoji videonadzor, što uprava opravdava činjenicom potrebe zaštite privatnosti osoba lišenih slobode.

Konstatirano je da u tijeku 2018. godine u Policijskoj stanici Travnik nije zabilježen slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje.

Prostorni resursi

Kapacitet Policijske stanice Travnik obuhvaća dvije prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode, u kojima se nalazi po jedan krevet. Prostorijama za zadržavanje prilazi se kroz predsoblje koje se koristi za smještaj čuvara ili nadzor nad licima lišenim slobode. Ombudsmani

⁹⁶ Potvrda o zadržavanju vozača, Zapisnik o lišenju slobode, Zapisnik o privremenom oduzimanju predmeta, Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, Potvrda o vraćanju privremeno oduzetih predmeta, Zapisnik o pretresanju osobe, Zapisnik o otpustu osobe lišene slobode.

⁹⁷ Komandir Policijske stanice Travnik, Škulj Dragan.

uočavaju da postojeći kapaciteti ove policijske postaje u pogledu broja prostorija za zadržavanje ne zadovoljavaju potrebe, te se iz tog razloga nameće pitanje da li se u konkretnim situacijama kada je veći broj osoba lišenih slobode, može osigurati da odvojeno budu smješteni muškaraci, žene i maloljetnici u situacijama kada su istodobno privedeni.

U prostorijama za zadržavanje nalaze se čelični kreveti sa madracima, na kojima nema krevetnine, niti jastuka. Podovi u prostorijama prekriveni su etisonom. Dotok prirodne svjetlosti omogućen je kroz mali prozor, koji je zaštićen rešetkama. Pritvorska jedinica zagrijava se radijatorima montiranim u predsoblju prostorija za zadržavanje. Svaka prostorija za zadržavanje ima čučavac, nema umivaonik, a vodokotlić nije u funkciji. Zidovi nisu okrečeni, a vidljiva su oštećenja uzrokovana vlagom.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje vodi se računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe. Nadzor nad osobama lišenim slobode, vrši policijski službenik, koji prema navodima predstavnika uprave boravi u predsoblju prostorije za zadržavanje, te na taj način vrši nadzor nad zadržanim osobama.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 222	Ženskih osoba	8
	Muških osoba	206
	Maloljetnih osoba	0
	Stranih državljana	8

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 22.10.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon što sami zatraže. Najčešće hranu donosi netko od članova obitelji ili druga osoba, koju osoba lišena slobode obavijesti o lišenju slobode jer u proračunu Ministarstva unutarnjih poslova Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna nisu predviđena sredstava namijenjena za ishranu osoba lišenih slobode. Koliko je to moguće, poštuju zahtjeve osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru policijske postaje ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Uvidom u evidenciju vidljivo je da su osobe upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih.

Kada su u pitanju maloljetnici lišeni slobode, navedeno je da se o činjenici lišenja obavještavaju roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Uvidom u predmete zapaženo je da su licima lišenim slobode izdate odgovarajuće potvrde.

U policijskoj postaji Travnik uposlene su osobe oba spola, tako da pretrese vrši policijski službenik onog spola kojeg je i osoba koju se pretresa. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti se čuvaju na policama, koje se nalaze u predsoblju, a koje su pod stalnim nadzorom službenika koji vrši nadzor nad osobama lišenim slobode. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ona tada potpisom potvrđuje da ih je primila. Zadržanim

osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remeni, vezice, kravata, ogledalo, škare...).

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se Evidencije o lišavanju slobode uredno vode, odnosno da osobni dosijei osoba lišenih slobode sadrže sve propisane potvrde i zapisnike⁹⁸. Nadalje, važno je istaći da se zapisnici i potvrde izdaju na unaprijed pripremljenim obrascima, a isti su sačinjeni temeljem različitih zakonskih propisa, ovisno od razloga lišavanja slobode.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna, Policijskoj upravi Travnik, Policijskoj stanici Travnik:

- Da izvrše potpunu adaptaciju prostorija za zadržavanje, odnosno iznađu drugo adekvatno rješenje za smještaj osoba lišenih slobode.

4.2.3. Policijska uprava Tuzla

U okviru Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona uspostavljeno je šest policijskih uprava, i to: Policijska uprava Tuzla, Policijska uprava Živinice, Policijska uprava Gradačac, Policijska uprava Gračanica, Policijska uprava Lukavac i Policijska uprava Kalesija.

Policijsku upravu Tuzla čine tri policijske postaje: Policijska stanica Centar, Policijska stanica Istok i Policijska stanica Zapad.

Policijska stanica Centar

Posjet Policijskoj stanici Centar koja se nalazi u okviru Policijske uprave Tuzla obavljen je dana 25.10.2018. godine.

U razgovoru sa načelnikom Sektora uniformirane policije⁹⁹ i policijskim službenikom Sektora za osiguranje objekata i ličnosti¹⁰⁰, ukratko su izneseni podatci o Policijskoj stanici i organizacionoj strukturi kojom prigodom je konstatirano da su popunjena radna mjesta predviđena sistematizacijom.

Prostorni resursi

Policijska stanica Centar pri Policijskoj upravi Tuzla raspolaže sa dvije prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode u kojima se mogu smjestiti po dvije osobe. Prostorijama za zadržavanje prilazi se kroz predsoblje koje se koristi za smještaj čuvara ili nadzor nad osobama lišenim slobode. Postojeći kapaciteti policijske postaje Centar glede broja prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode ne zadovoljavaju normative Evropskih zatvorskih pravila, pa se postavlja pitanje da li se u situacijama istodobnog lišavanja slobode većeg broja osoba, može obezbijediti da odvojeno budu smješteni muškaraci, žene i maloljetnici.

Podovi u prostorijama za zadržavanje su prekriveni pločicama koje su u dobrom stanju. Zidovi su okrečeni. Vrata su metalna sa špijunkom. Svaka prostorija za zadržavanje ima prozore koji se otvaraju s vanjske strane, čime je omogućen redovit dotok prirodne svjetlosti i svježeg zraka.

⁹⁸ Potvrda i Zapisnik o privremenom oduzimanju predmeta, Potvrda o vraćanju privremeno oduzetih predmeta, Zapisnik i potvrda o privremenom oduzimanju predmeta (vozila), Zapisnik o zadržavanju vozača, Zapisnik o otpustu zadržanog vozača, Zapisnik o lišenju slobode, Zapisnik o otpustu osobe lišene slobode

⁹⁹ Načelnik sektora uniformirane policije, Nevres Šiljegović

¹⁰⁰ Policijski službenik sektora za osiguravanje objekata i ličnosti, Emin Jusufović

Prozori su osigurani metalnim rešetkama. Na krevetima se nalaze novi madraci, deke, jastuci i krevetnina. Zadržanim osobama se osiguravaju temeljna sredstva za higijenu. Prostorije sadrže sanitarni čvor, čučavac i umivaonik, koji su funkcionalni i u dobrom stanju. U prostorijama su postavljeni radijatori, koji su zaštićeni metalnim rešetkama, u cilju sprječavanja samopovređivanja. U objektu je instalirano centralno grijanje. Generalna ocjena stanja prostorija za zadržavanje je na zadovoljavajućoj razini, a posebice je pohvalno da je u istima dostupna i topla i hladna voda.

Konstatirano je da prostorije nisu pokrivene videonadzorom, te da se isti vrši neposrednim obilaskom policijskih službenika svakih 15 minuta.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smještaju maloljetne i punoljetne osobe.

U trenutku posjeta u prostorijama za zadržavanje nisu zatečene osobe lišene slobode.

Ukupan broj zadržanih osoba 306	Ženskih osoba	4
	Muških osoba	300
	Maloljetnih osoba	0
	Stranih državljana	2

Tabela sa podatcima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 25.10.2018. godine

Ishrana

Zadržanim osobama osiguran je obrok svakih osam sati. Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona proračunskim sredstvima osigurava zadržanim osobama tri obroka dnevno. Štucju zahtjeve osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice Centar ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Uvidom u evidenciju osoba lišenih slobode konstatirano je da su ista u potpunosti upoznata sa svim pravima koja im po zakonu pripadaju, a što podrazumijeva pravo na branitelja, pravo na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, pravo na kontaktiranje članova uže obitelji i drugih osoba. O činjenici lišavanja slobode maloljetnih osoba pored roditelja obavještava se i nadležno tijelo starateljstva. Prigodom sprovođenja u prostorije za zadržavanje, vodi se računa o spolnoj i dobnoj strukturi osoba lišenih slobode na način da se posebno smještaju maloljetne i punoljetne osobe.

Uvidom u nasumice odabrane predmete konstatirano je da su osobama lišenim slobode izdate odgovarajuće potvrde. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojima bi mogli ozlijediti sebe ili druge (remen, vezice, kravata, ogledalo, škare i sl). Oduzeti predmeti se čuvaju u metalnim policama, koje se zaključavaju, a nalaze se u predsoblju, te su pod stalnim nadzorom službenika koji vrši nadzor nad licima lišenim slobode. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ona tada potpisom potvrđuje da ih je primila.

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike. Službenici Policijske stanice vode interne

dnevnike o zadržanim punoljetnim osobama, evidenciju o ponuđenoj i ukazanoj liječničkoj pomoći, kao i registar privremeno oduzetih ili nađenih predmeta. Ombudsmeni kao posebno pozitivnu praksu ističu redovito i uredno sačinjavanje izvješća o obilasku osobe lišene slobode sukladno članku 36 Uputstva o postupanju s osobama lišenim slobode¹⁰¹.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, Policijskoj upravi Tuzla, Policijskoj stanici Centar:

- Da u postojećim prostorijama za zadržavanje uspostave videonadzor, koji će omogućiti nadzor nad osobama lišenim slobode, u svrhu prevencije bijega i njihovog samopovrjeđivanja, a ujedno omogućiti i poštivanje ljudskog dostojanstva i u najvećoj mogućoj mjeri privatnost osoba lišenih slobode.
- Da u prostorijama za zadržavanje instaliraju taster za pozivanje službene osobe;

4.2.4. Policijska uprava Zenica

Policijska uprava Zenica ima tri policijske postaje, i to: PS Nemila, PS Crkvice i PS Centar. Policijska stanica Centar je jedina policijska postaja u okviru Policijske uprave Zenica koja ima prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode.

Policijska stanica Centar

Posjet Policijskoj stanici Centar obavljen je dana 22.10.2018. godine.

U razgovoru sa službenom osobom, zamjenikom komandira¹⁰² Policijske stanice Centar, predstavnici Institucije ombudsmana ukazali su na razlog posjeta, kao i ciljeve koji se istom žele postići, nakon čega je zamjenik komandira ukratko predstavio Policijsku stanicu i ukazao na temeljne probleme sa kojima se suočavaju u radu. Sistematizacijom radnih mjesta predviđeno je 181 radno mjesto (obuhvaća i ovlaštene i neovlaštene službene osobe), a u trenutku posjeta uposleno je 168, od čega je deset neovlaštenih službenih osoba. Policijska stanica Centar je u deficitu sa 11 ovlaštenih policijskih službenika. Prigodom razgovora istaknuto je da se trenutno renoviraju prostorije za zadržavanje, te da je predviđeno uspostavljanje pet novih prostorija za tu namjenu.

Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe.

Prema navodima predstavnika uprave, u tijeku 2018. godine nije zabilježen slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje.

Predstavnici Policijske stanice Centar istakli su da imaju dobru suradnju sa nadležnim tužiteljstvom i centrom za socijalni rad.

Prostorni resursi

S obzirom na to da su se u trenutku posjeta predstavnika Institucije ombudsmana Policijskoj stanici Centar, prostorije za zadržavanje ove postaje nalazile u završnoj fazi renoviranja, izvršen je obilazak prostorija za zadržavanje u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. Do završetka adaptacije prostorija za zadržavanje i stavljanja u funkciju

¹⁰¹ Broj: 08-01/1-04.3-2320/01 od dana 05.05.2001. godine.

¹⁰² zamjenik komandira, Miroslav Rosić

zasebnog ulaza u iste, Policijska stanica Centar za potrebe lišavanja slobode, koristi prostorije Ministarstva unutarnjih poslova.

Imajući u vidu prezentiranu situaciju, predstavnici Institucije ombudsmana izvršili su uvid kako u prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova, tako i u prostorije Policijske stanice Centar koje su u fazi adaptacije.

Adaptacijom je predviđeno uspostavljanje pet prostorija za zadržavanje sa po jednim krevetom, a kvadratura svake prostorije iznosi 4,2 m². Obilaskom prostorija je konstatirano da će svaka prostorija imati prirodan dotok svjetlosti i svježeg zraka. Toaleti i tuš kabine se nalaze u zasebnim prostorijama, uz mogućnost korištenja tople i hladne vode. U adaptiranim prostorijama uspostavljen je videonadzor, koji pokriva prostorije za zadržavanje i prilazni hodnik, kao i zasebni ulaz u objekat. Uspostavljanjem zasebnog ulaza osiguran je najviši stupanj zaštite privatnosti osoba prigodom sprovođenja u prostorije za zadržavanje.

Kapacitet prostorija za zadržavanje Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona obuhvaća pet jedinica, a u svakoj se nalazi po jedan metalni krevet sa tankim spužvama i ćebadima, bez krevetnine i jastuka. Konstatirano je da zidovi u prostorijama nisu okrećeni dulji vremenski period, dok su pločice u dijelu u kojem se nalazi sanitarni čvor oštećene. Svaka prostorija ima jedan stakleni prozor, koji je zaštićen metalnom mrežom, čime je onemogućen redovit dotok svježeg zraka i svjetlosti. Vrata prostorija za zadržavanje izrađena su od metala i imaju špijunku, a prirodno i umjetno osvjetljenje veoma je slabo. Prostor se zagrijava putem radijatora montiranim u predsoblju (povezanim sa sustavom centralnog grijanja). Svaka prostorija za zadržavanje posjeduje čučavac, koji nije uvjetan za korištenje. U svakoj jedinici se nalazi i umivaonik, a dostupna je samo hladna voda.

Nadzor nad osobama lišenim slobode, vrši policijski službenik, koji boravi sve vrijeme u predsoblju, što istodobno znači da zadržane osobe u svakom trenutku mogu pozvati dežurnog službenika. Pored policijskih službenika koji vrše nadzor, postoji i videonadzor, koji pokriva sve prostorije.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon što istekne osam sati od trenutka lišavanja slobode. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi licu lišenom slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Uvidom u evidencije i individualne predmete, utvrđeno je da ovlaštene službene osobe prigodom lišavanja slobode upoznaju osobu sa pravima koja joj sukladno važećim zakonodavstvom pripadaju. Evidentno je da se prigodom lišavanja slobode uzima u obzir spolna struktura, kao i starosna dob osobe, te se iste smještaju u zasebne prostorije. Pretres osoba koja se lišavaju slobode vrše policijski službenici istog spola, te se u svim fazama postupka lišavanja slobode, kao i prigodom otpusta sačinjavaju predviđeni zapisnici i osobi izdaju potvrde¹⁰³. U postupcima lišavanja slobode maloljetnih osoba, obvezno je obavještanje roditelja i tijela starateljstva.

---

¹⁰³ Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge, a o istom se

Iz uvida u nasumice odabranih predmeta uočeno je da se Evidencije o lišavanju slobode uredno vode, odnosno da individualni predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike, i informacije. Predstavnici Policijske uprave Zenica omogućili su predstavnicima Institucije ombudsmana neometan uvid u svu traženu dokumentaciju i obilazak prostorija za zadržavanje, ali nisu prigodom posjete, niti naknadno dostavili podatke o broju, spolu, starosnoj dobi i državljanstvu zadržanih osoba od dana 01.01.2018. godine do dana posjeta.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona:

- Da izvrše potpunu adaptaciju prostorija za zadržavanje, odnosno iznađu drugo adekvatno rješenje za smještaj osoba lišenih slobode.

Policijskoj upravi Zenica, Policijskoj stanici Centar:

- Da prigodom stavljanja u funkciju adaptiranih prostorija vodi računa da ispunjavaju sve normative propisane Europskim zatvorskim pravilima.

4.2.5. Policijska uprava Mostar

Policijsku upravu Mostar čini pet policijskih postaja, i to: PS Mostar Centar, PS za sigurnost prometa, PS Mostar - Sjever, PS Mostar - Jug, PS Čitluk sa ispostavom Međugorje.

Policijska stanica Mostar Centar

Posjet Policijskoj stanici Mostar odnosno Policijskoj upravi Mostar obavljen je dana 24.10.2018. godine.

U razgovoru sa službenom osobom, zamjenikom komandira¹⁰⁴ predstavnici Institucije ombudsmana prezentirali su razloge posjeta i ciljeve koji se istom žele postići, nakon čega je zamjenik komandira predstavio organizaciju Policijske uprave Mostar u čijem sustavu se nalazi i Policijska stanica Mostar Centar i izazove na koje svakodnevno nailaze u radu.

U sklopu objekta nalaze se dvije prostorije za zadržavanje osoba, u kojima se mogu smjestiti po dvije osobe. Istaknuto je da u Policijskoj stanici Mostar Centar nije ispoštovana predviđena sistematizacija radnih mjesta, odnosno da od predviđenih 198 ovlaštenih službenih osoba trenutno nedostaje oko 30 službenih osoba. Također je istaknuto da je u tijeku konkursna procedura za prijem novih državnih službenika, odnosno 88 ovlaštenih službenih osoba i 12 mlađih inspektora, od čega će 30 ovlaštenih službenih osoba biti raspoređeno u Policijsku stanicu Centar.

Naglašeno je da su u Policijskoj stanici Mostar Centar uposlene osobe oba spola, te sukladno tomu pretresanje osobe lišenog slobode vrši policijski službenik istog spola kao i osoba koja se pretresa. Prigodom smještaja osoba vodi se računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe.

U prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode postoji videonadzor.

---

sačinjava Zapisnik o privremeno oduzetim predmetima. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti se čuvaju na policama, koje se nalaze u predsoblju, a koje su pod stalnim nadzorom službenika koji vrši nadzor nad osobama lišenim slobode. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ona tada potpisom Potvrde o vraćanju privremeno oduzetih predmeta potvrđuje da ih je primila.

¹⁰⁴ Zamjenik komandira, Dinko Ostojić

Prigodom obavljenog razgovora konstatirano je da u tijeku 2018. godine nije zabilježen slučaj samoubojstva u prostorijama za zadržavanje Policijske stanice Mostar Centar.

Prostorni resursi

Kapacitet Policijske stanice Mostar Centar obuhvaća dvije prostorije u kojima se nalaze po dvije zasebne kabine, sa po jednim sanitarnim čvorom. U svaku kabinu se može smjestiti po jedna osoba. Postojeći kapaciteti Policijske stanice Mostar Centar glede broja prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode ne zadovoljavaju normative Europskih zatvorskih pravila.

Prostorijama za zadržavanje prilazi se kroz predsoblje koje se koristi za smještaj čuvara ili nadzor nad osobama lišenim slobode. U prostorijama nema etisona, podovi su betonski. Svaka kabina ima po jedan manji prozor, zaštićen rešetkama, bez stakala. U prostorijama nema umjetne svjetlosti, a prirodno osvjetljenje je slabo. Umjetno osvjetljenje postoji u hodniku ispred jedinica za zadržavanje. Svaka prostorija ima sanitarni čvor, čučavac i jedan umivaonik sa hladnom vodom. U prostorijama za zadržavanje nema tople vode i ne postoji prostorija za tuširanje. U svakoj kabini se nalazi jedan metalni krevet na kome je tanka spužva, ćebe i jastuk, bez krevetnine. Zidovi su okrečeni i čisti. Istaknuto je da čistačice svakodnevno održavaju higijenu prostorija za zadržavanje. Prigodom obilaska prostorija konstatirano je da nisu opremljene temeljnim higijenskim sredstvima.

Nadzor nad osobama lišenim slobode u tijeku njihovog boravka u prostorijama za zadržavanje vrši se pomoću videonadzora, koji pokriva i ulaz do sanitarnog čvora. Prigodom kontrole funkcioniranja videonadzora, konstatirano je da je vidljivost jako slaba usljed nedostatka prirodnog i umjetnog osvjetljenja u kabinama u kojima borave zadržane osobe.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 119	Ženskih osoba	7
	Muških osoba	102
	Maloljetnih osoba	6
	Stranih državljana	4

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 25.10.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe obrok dobijaju nakon što protekne nekoliko sati od trenutka lišavanja slobode. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko zahtijeva specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru Policijske stanice Mostar Centar ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se hrana kupuje i donosi osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Kada su u pitanju prava osoba lišenih slobode, uvidom u nasumice odabrane predmete utvrđeno je da su prigodom lišavanja slobode osobe upoznate sa pravima. Osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji, prijatelja i ostalih. U slučajevima lišavanja slobode maloljetnika, obavještavaju se roditelji i nadležni centar za socijalni rad. Zamijećeno je da ne postoje fotografije o eventualnim ozljedama koje osobe zadobiju prigodom lišavanja slobode. Uvidom u predmete zapaženo je da su osobama lišenim slobode izdate sve zakonom propisane potvrde i zapisnici.

Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su tačno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti se čuvaju na policama, koje se nalaze u predsoblju, a koje su pod stalnim nadzorom službenika koji vrši nadzor nad osobama lišenim slobode. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ono tada potpisom potvrđuje da ih je primilo. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli ozlijediti sebe ili druge.

Iz uvida u nasumice odabrane predmete uočeno je da se evidencije uredno vode, odnosno da predmeti sadrže sve propisane potvrde i zapisnike.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije i Policijskoj stanici Centar Mostar:

- Da izvrše potpunu adaptaciju prostorija za zadržavanje, čime će obezbijedi veći stupanj osvjetljenja na način kako je to predviđeno odredbama članka 18.2 Europskih zatvorskih pravila ili da iznađu drugo adekvatno rješenje za smještaj osoba lišenih slobode.

4.3. Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

S obzirom na ustavno uređenje Bosne i Hercegovine, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine ima sopstvenu policiju, koja obnaša sve policijske funkcije predviđene Zakonom o policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine¹⁰⁵.

Posjet Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine obavljen je dana 24.10.2018. godine.

Razgovor sa predstavnicima Uprave

Prigodom razgovora sa službenom osobom, komandrom Policijske stanice¹⁰⁶ i zamjenikom šefa Policije¹⁰⁷, predstavnici Institucije ombudsmana upoznati su sa činjenicom da će u skorije vrijeme Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine biti premještena u novoizgrađenu zgradu, sa prostorijama za zadržavanje koje ispunjavaju sve CPT standarde¹⁰⁸, a izgrađena je zahvaljujući donatorskim sredstvima i sredstvima koje osigurava Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Prostorije za zadržavanje osoba ne nalaze se u sklopu trenutnog objekta Policije, već su smještene u objektu koji trenutno koristi Jedinica specijalne policije, a koji je udaljen 10 km od Grada, u mjestu Ograđenovac. Ove prostorije nisu namjenski građene za svrhu zadržavanja osoba.

Predstavnici uprave naveli su da su zadovoljni popunjenošću radnih mjesta, odnosno da je sistematizacijom radnih mjesta predviđeno zapošljavanje 332 uposlenika, a trenutno je

¹⁰⁵ "Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 5/01, 2/02, 17/02, 6/03, 15/04, 42/04, 11/05 i 33/05

¹⁰⁶ komandir Policijske stanice, Goran Kokanović

¹⁰⁷ zamjenik šefa Policije, Senad Jašarević

¹⁰⁸ Standardi koje je propisao Europski komitet za sprječavanje mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CPT)

popunjeno 314 radnih mjesta¹⁰⁹. Tom prigodom je posebno istaknuto da je postotak uposlenih osoba ženskog spola na zavidnoj razini, te da on iznosi 14,01% od ukupne brojke trenutno uposlenih. U Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine uposlen je i psiholog, čija je uloga posebno važna kada je u pitanju poduzimanje mjera lišavanja slobode prema maloljetnicima, ali i drugim ugroženim kategorijama.

Prema navodima uprave, Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ima veoma dobru suradnju sa nadležnim tužiteljstvom i Centrom za socijalni rad.

U 2018. godini nije bilo slučajeva samoubojstava osoba koje su zadržane.

Prostorni resursi

Objekat u kojem se nalaze prostorije za zadržavanje osoba, posjeduje dvije sobe, sa po dva kreveta. Također, u iznimnim situacijama, na raspolaganju su još četiri sobe, koje se nalaze na drugom katu tog objekta sa po četiri kreveta. U prostorijama na katu postoji sanitarni čvor. Prigodom smještaja osoba u prostorije za zadržavanje istaknuto je da se vodi računa o spolnoj strukturi, kao i o činjenici da se odvojeno smjeste maloljetne i punoljetne osobe.

Prigodom obilaska prostorija za zadržavanje uočeno je da se u prostorijama na prvom katu nalaze drveni kreveti, koji nisu pričvršćeni za pod. Na tapaciranim krevetima se nalazi po jedno čebe i jedan jastuk. Prostorije imaju prozore, čime je omogućen dotok prirodne svjetlosti i svježeg zraka. U prostorijama za zadržavanje ne postoji sanitarni čvor, već se nalazi u zasebnoj prostoriji, a u istom nije bilo toalet papira, niti drugih sredstava za higijenu. Zidovi u prostorijama su okrečeni. Podovi su prekriveni laminatom i uredno su očišćeni. Cjelokupna higijena u prostorijama ocijenjena je kao dobra. Grijanje je podno, s tim da se koristi i sustav zagrijavanja zraka. Nadzor nad osobama lišenim slobode vrši se uz postojeći videonadzor, a otežavajuća okolnost je što u prostorijama ne postoji taster za pozivanje dežurnog službenika.

U trenutku posjeta nije bilo zadržanih osoba.

Ukupan broj zadržanih osoba 94	Ženskih osoba	3
	Muških osoba	91
	Maloljetnih osoba	0
	Stranih državljana	0

Tabela sa podacima o broju osoba lišenih slobode u periodu od 01.01. do 30.09.2018. godine

Ishrana

Zadržane osobe imaju osigurana tri obroka dnevno. Navedeno je da se poštuju zahtjevi osoba ukoliko netko traži specijalni režim ishrane zbog vjerskih, kulturnih ili zdravstvenih razloga. U okviru tog objekta ne postoji prostorija za pripremanje obroka, već se obroci kupuju i donose osobi lišenoj slobode.

Prava osoba lišenih slobode

Kada su u pitanju prava osoba lišenih slobode, uvidom u nasumice odabrane predmete utvrđeno je da su prigodom lišavanja slobode osobe upoznate sa pravima. Sukladno Uputstvu o

¹⁰⁹ Podatci o broju uposlenika navedeni su u aktu Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj: 14.01-04.12-15163/19 od 28. 02.2019. godine, koji je dostavljen nakon upućivanja radne verzije ovog izvješća na uvid Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

postupanju sa osobama lišenim slobode¹¹⁰ osobe su upoznate sa mogućnošću korištenja prava na branitelja, prava na korištenje usluga medicinskog osoblja i medicinske pomoći, prava na kontaktiranje člana uže obitelji i drugih osoba. O činjenici lišavanja slobode maloljetne osobe obavještavaju se roditelji i nadležni centar za socijalni rad.

Uvidom u pojedinačne nasumice odabrane predmete zapaženo je da su osobama lišenim slobode izdate potvrde sukladno navedenom Uputstvu. U Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine uposlene su osobe oba spola, tako da pretrese vrši policijski službenik onog spola kojeg je i osoba koja se pretresa. Prigodom vršenja pretresa sačinjava se Zapisnik o pretresanju u kome su točno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju. Zapisnik, pored osobe koja je izvršila pretres, potpisuje i osoba na kojoj/kod koje se vrši pretresanje. Oduzeti predmeti se čuvaju u ormariću za osobne stvari, a dragocjenosti u posebnom sefu. Zadržanim osobama se obvezno oduzimaju predmeti kojim bi mogli nanijeti ozljede sebi ili drugima. Oduzeti predmeti osobi se vraćaju kada se završi zadržavanje i ona tada potpisom potvrđuje da ih je primila.

Preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine

Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine:

- Da prigodom stavljanja u funkciju novih prostorija vode računa da ispunjavaju sve propisane standarde, s obzirom na to da postojeći kapaciteti za smještaj osoba lišenih slobode nisu adekvatni, jer nisu namjenski građeni i da su dislocirani.

---

¹¹⁰ Uputstvo o postupanju sa osobama lišenim slobode broj: 14.05/1-02-13145/11, donijela je Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dana 10.02.2012. godine. Ovim Uputstvom propisan je način smještaja osoba lišenih slobode, zdravstveno-higijenski uvjeti, ishrana u adekvatno određenoj i za tu svrhu opremljenoj prostoriji policije, prateća dokumentacija vezana za službenu radnju lišavanja slobode, prava osoba lišenih slobode, ponašanje osoba lišenih slobode, otpuštanje i predaja osoba lišenih slobode, obveze policijskih službenika Policije, postupanje i ponašanje policijskih službenika Policije prema osobama lišenim slobode.

V ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Bosna i Hercegovina je prihvatanjem međunarodnih standarda ljudskih prava preuzela obvezu da osigura zaštitu osoba od torture ili bilo kakvog drugog oblika nehumanog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Iz analize odredaba Ustava Bosne i Hercegovine, kao i entitetskih ustava, te Statuta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine zorno proizlazi da je svim ovim dokumentima garantirano poštivanje temeljnih ljudskih prava, među kojima je i poštivanje ljudskog dostojanstva u slučajevima kada je riječ o osobama lišenim slobode.

Svrha lišenja slobode jeste zaštita društva od kriminogenog ponašanja pojedinaca i suzbijanja kriminaliteta, a ne nehumano postupanje prema osobama lišenim slobode. Lišenje slobode ne dovodi do automatskog gubljenja ostalih ljudskih prava, ali stvara situaciju u kojoj lako može doći do zlouporabe moći nad osobama lišenim slobode, te upravo zbog toga postoji obveza da se prava osoba lišenih slobode na adekvatan način zaštite.

Na osnovu podataka koji su prikupljeni kroz razgovor sa rukovodstvom policijskih uprava, odnosno policijskih postaja koje su obuhvaćene Izvješćem dolazi se do zaključka da kod službenih osoba postoji određena razina svijesti o pojmu torture kao nedopuštenom obliku postupanja, međutim i pored toga neophodno je kontinuirano vršiti edukacije i time podizati svijest policijskih službenika o pravima osoba i postupanju prema osobama lišenim slobode.

Neposrednim obilaskom prostorija za zadržavanje utvrđeno je da je temeljni problem većine policijskih uprava¹¹¹ činjenica da ne raspolažu dostatnim brojem prostorija za zadržavanje, kao i da su postojeće prostorije ograničenog kapaciteta. Problem predstavlja što prostorije koje se nalaze u okviru jedne policijske postaje koriste i druge postaje koje su u sklopu iste policijske uprave, ali i neke od policijskih agencija (kao što je slučaj u Kantonu Sarajevo).

Tijekom obavljenih posjeta predstavnici Institucije ombudsmana niti u jednoj od policijskih postaja nisu zatekli osobe lišene slobode, te iz tog razloga u Izvješću nisu prikazani dojmovi ovih osoba o uvjetima boravka i postupanju ovlaštenih službenih osoba prema njima.

Uvidom u dokumentaciju osoba lišenih slobode utvrđeno je da nadležna tijela sve evidencije vode uredno, da sadrže potrebne obrasce, te da su osobe obaviještene o svojim pravima što se potvrđuje potpisom osoba lišenih slobode. Konstatirano je da zadržana lica ne iskazuju često potrebu za pružanjem medicinske pomoći, ali da im je u slučajevima potrebe ista osigurana.

Najčešći razlozi za zadržavanje osoba su bili na osnovu Zakona o sigurnosti prometa na putovima (upravljanje motornim vozilom pod dejstvom alkohola), zatim po osnovu izvršenih krivičnih djela, te zakona o javnom redu i miru. Kada su u pitanju krivična djela, najviše razloga za zadržavanje bilo je zbog krivičnih djela „zlouporabe opojnih droga“, „nasilničko ponašanje“, „teška krađa“ i „nasilje u obitelji“.

---

¹¹¹ Problem sa smještajnim kapacitetom imaju sve policijske uprave u Republici Srpskoj koje su bile predmet monitoringa, te Policijska uprava Travnik i Policijska uprava Mostar u Federaciji Bosne i Hercegovine

Na razini Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske uporedo sa knjigama evidencija za osobe lišene slobode, vodi se i elektronička evidencija osoba lišenih slobode koja omogućava službenicima iz različitih policijskih postaja sa područja Republike Srpske da, uz korištenje sopstvenog naloga, izvrše uvid u evidencije ostalih policijskih postaja unutar ovog entiteta, što Ombudsmani ističu kao dobru praksu u postupanju. Na ovaj način objedinjeni su svi podaci o osobama lišenim slobode. Uneseni podaci su transparentni i dostupni unutar Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, čime se smanjuje mogućnost eventualnih zlouporaba u okviru pojedinačnih policijskih uprava. Također, ovako pohranjeni podaci ostaju trajno sačuvani, te ne postoji mogućnost njihovog fizičkog uništenja, kao što je to slučaj sa knjigama evidencija. Jedini nedostatak ove evidencije sastoji se u tomu što nije usklađena sa donesenim odredbama Krivičnog zakonika Republike Srpske, jer se članci krivičnih dijela u evidenciji ne podudaraju sa člancima krivičnih dijela koja su izvršena.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine sa aspekta svojih nadležnosti ustanovljenih Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ukazuju da je zastupnicima Institucije ombudsmana prigodom izrade ovog Izvješća osiguran pristup svim prostorijama, pružene sve informacije, omogućen neometan uvid u traženu dokumentaciju čime je ispoštovana obveza suradnje sa Ombudsmanom propisana člankom 25. Zakona.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine posebnu zahvalnost upućuju Veleposlanstvu Republike Bugarske u Bosni i Hercegovini, koja je podržala izradu ovog Izvješća.

VI GENERALNE PREPORUKE OMBUDSMANA BOSNE I HERCEGOVINE

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine upućuju sljedeće preporuke Vladi Republike Srpske, Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Vladi Kantona Sarajevo, Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Vladi Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna, Vladi Tuzlanskog kantona i Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije:

- Da izvrše izdvajanje neophodnih proračunskih sredstava u cilju realiziranja preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine upućenih nadležnim ministarstvima unutarnjih poslova koje se odnose na neophodne adaptacije prostorija za zadržavanje (u skladu i po uzoru na standarde predviđene Europskim zatvorskim pravilima), što podrazumijeva i instaliranje videonadzora u svrhu kontrole i prevencije nepoželjnog ponašanja ili samoozljeđivanja osoba lišenih slobode, posebice vodeći računa o rasporedu kamera (kamere bi trebale biti pozicionirane u hodnicima kojima se prilazi prostorijama za zadržavanje/ćelijama i ne bi trebalo da pokrivaju sanitarni čvor);
- Da izdvoje proračunska sredstava potrebna za upošljavanje dodatnog kadra – ovlaštenih službenih osoba u policijskim upravama/postajama, sukladno utvrđenim sistematizacijama radnih mjesta;
- Da u okviru stručnog usavršavanja ovlaštenih službenih osoba koji postupaju prema osobama lišenim slobode, organiziraju kontinuiranu, specijaliziranu i licenciranu obuku, koja će zadovoljiti najviše domaće i međunarodne standarde u ovoj oblasti.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine upućuju sljedeću preporuku Ministarstvu unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine:

- Da uspostave elektroničku evidenciju osoba lišenih slobode.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine upućuju sljedeću preporuku Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske

- Da postojeću elektroničku evidenciju osoba lišenih slobode usklade sa donesenim odredbama Krivičnog zakonika Republike Srpske.

Aneks I – Raspored obavljenih posjeta i sastanaka

DATUM POSJETA	PREDSTAVNICI INSTITUCIJE OMBUDSMANA	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, POLICIJSKA UPRAVA, POLICIJSKA POSTAJA	IME I PREZIME SUGOVORNIKA
22.10.2018. godine	Dejana Kozomara, Gorica Ilić, Fatima Aganbegović-Fifić, Miroslav Milovuk	Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijska uprava Banja Luka, Policijska stanica Centar	Jovan Stojičić, komandir Policijske stanice
22.10.2018. godine	Lamija Sivić-Hodžić, Fatima Račić, Nataša Lazović,	Ministarstvo unutarnjih poslova Srednjobosanskog kantona/županije Policijska uprava Travnik, Policijska stanica Travnik	Dragan Škulj, komandir Policijske stanice
22.10.2018. godine	Dejana Kozomara, Gorica Ilić, Fatima Aganbegović-Fifić, Miroslav Milovuk	Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijska uprava Prijedor, Policijska stanica Prijedor 1	Goran Lazić, komandir Policijske stanice
22.10.2018. godine	Lamija Sivić-Hodžić, Fatima Račić, Nataša Lazović,	Ministarstvo unurašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, Policijska uprava 1, Policijska stanica Centar	Miroslav Rosić, zamjenik komandira Policijske stanice
23.10.2018. godine	Dejana Kozomara, Gorica Ilić, Fatima Aganbegović-Fifić, Miroslav Milovuk	Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijska uprava Doboje, Policijska stanica Doboje 1	Ljubiša Đukanović, komandir Policijske stanice

23.10.2018. godine	Lamija Sivić-Hodžić, Fatima Račić, Nataša Lazović,	Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona Sarajevo, Druga policijska uprava, Policijska stanica Centar	Đelilović Mirsad, načelnik Policijske uprave; Mirza Hadžiabdić, Komandir Policijske stanice
24.10.2018. godine	Dejana Kozomara, Gorica Ilić, Fatima Aganbegović-Fifić, Miroslav Milovuk	Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Policijska stanica Brčko	Senad Jašarević, zamjenik šefa Policije;Goran Kokanović, komandir Policijske stanice
24.10.2018. godine	Lamija Sivić-Hodžić, Fatima Račić, Nataša Lazović,	Ministarstvo unutarnjih poslova Hrcegovačko-neretvanskog kantona/županije Policijska uprava Mostar, Policijska stanica Mostar Centar	Dinko Ostojić, zamjenik komandira Policijske stanice
24.10.2018. godine	Dejana Kozomara, Gorica Ilić, Fatima Aganbegović-Fifić, Miroslav Milovuk	Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, Policijska uprava Bijeljina, Policijska stanica Bijeljina 1	Gajić Srđan, komandir Policijske stanice
25.10.2018. godine	Lamija Sivić-Hodžić, Fatima Račić, Nataša Lazović,	Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, Policijska uprava Tuzla, Policijska stanica Centar	Nevres Šiljegović, načelnik Sektora uniformirane policije; Emin Jusufović, policijski službenik Sektora za osiguranje objekata i ličnosti

Aneks II – Organizaciona šema Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske

Aneks III – Organizaciona šema Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

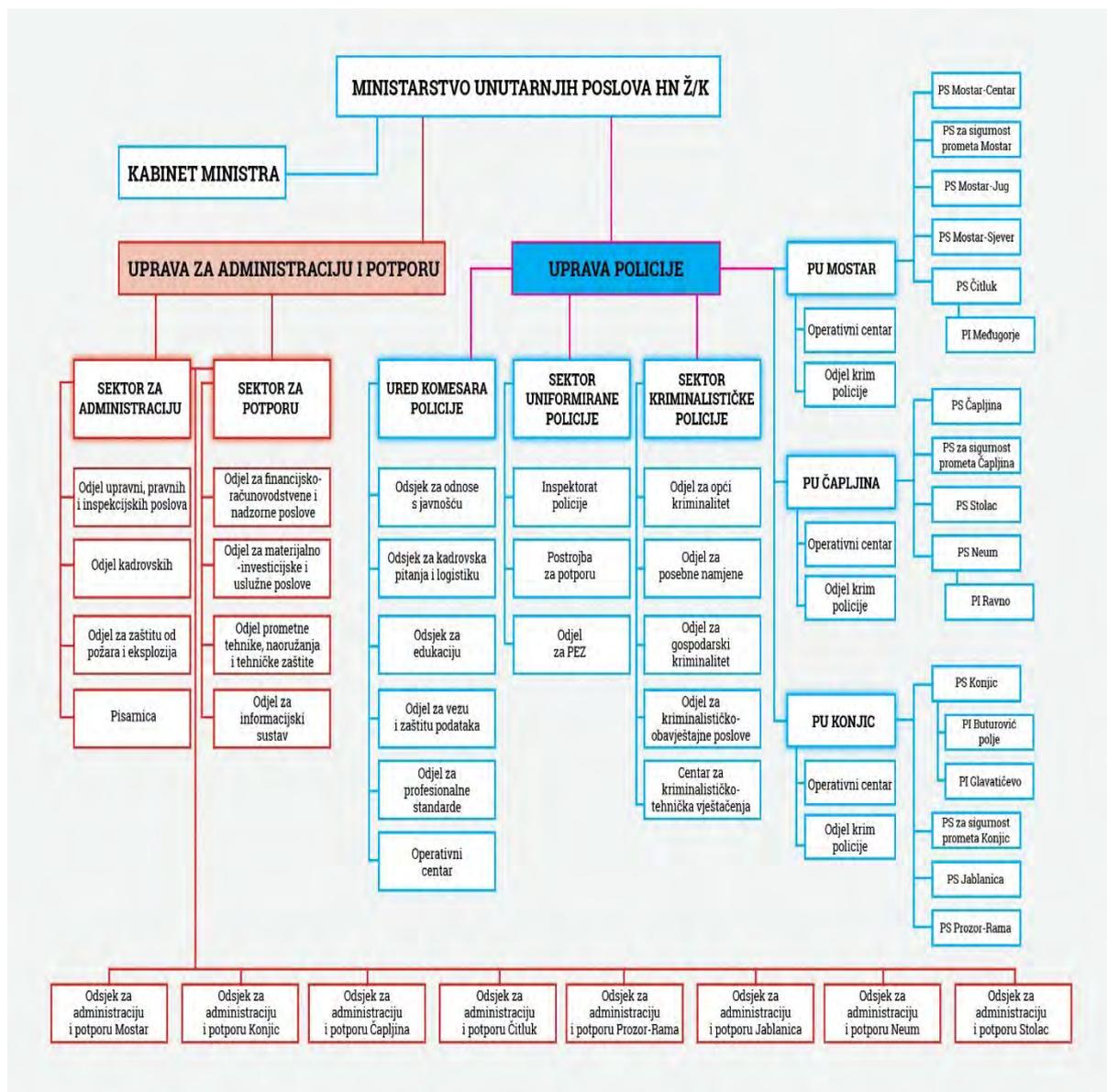

Aneks IV – Organizaciona šema Uprave policije Zeničko-dobojskog kantona¹¹²

¹¹² Šema preuzeta sa zvanične internet stranice Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona <https://mupzdk.gov.ba/index.php/o-nama/organizaciona-sema>

Aneks V – Organizaciona šema Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanske županije/kantona¹¹³

¹¹³ Šema preuzeta sa zvanične internet stranice Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona, <http://www.muphmk.ba/bs/stranice/ministarstvo>

Aneks VI – Organizaciona šema policijskih uprava Kantona Sarajevo¹¹⁴

Prva PU	Druga PU	Treća PU	Četvrta PU	Peta PU	Šesta PU	Sedma PU
P.S. Stari Grad	P.S. Centar	P.S. Novo Sarajevo	P.S. Novi Grad	P.S. Ilidža	P.S. Hadžići	P.S. Ilijaš
OKP Stari Grad	OKP Centar	OKP N. Sarajevo	P.S. Dobrinja	OKP Ilidža	P.S. Trnovo	P.S. Vogošća
			P.O. Rajlovac		OKP Hadžići i Trnovo	P.O. Srednje
			OKP Novi Grad			OKP Ilijaš
						OKP Vogošća

Aneks VII – Organizaciona šema Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona¹¹⁵

Aneks VIII – Organizaciona šema policijskih uprava Srednjobosanskog kantona/Županije Središnja Bosna

PU TRAVNIK	PU KISELJAK	PU BUGOJNO	PU JAJCE
P.S. Travnik	P.S. Kiseljak	P.S. Bugojno	P.S. Jajce
P.S. Novi Travnik	P.S. Fojnica	P.S. Gornji Vakuf- Uskoplje	P.S. Donji Vakuf
P.S. Vitez	P.S. Busovača		
	P.S. Kraševo		

¹¹⁴ Šema preuzeta sa zvanične internet stranice Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo, <https://mup.ks.gov.ba/organizacija/upravapoli>

¹¹⁵ Šema preuzeta sa zvanične internet stranice Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, <http://muptk.ba/organizaciona-struktura/>

